

ΥΠΑΤΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 5.3.2024
JOIN(2024) 10 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Μια νέα στρατηγική για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία: επίτευξη ετοιμότητας
στην ΕΕ μέσω μιας ανθεκτικής αμυντικής βιομηχανίας με υψηλό βαθμό ανταπόκρισης**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 14 και 15 Δεκεμβρίου 2023 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σύμφωνα με τη Διακήρυξη των Βερσαλλιών¹ και τη στρατηγική πυξίδα για την ασφάλεια και την άμυνα², υπογράμμισε ότι πρέπει να γίνουν περισσότερα ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της Ένωσης για αύξηση της αμυντικής ετοιμότητας³. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε επίσης ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή τεχνολογική και βιομηχανική βάση στον τομέα της άμυνας (EBTBA), συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, και να καταστεί καινοτόμος, ανταγωνιστική και ανθεκτική. Μια ισχυρότερη και ικανότερη ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας θα συμβάλει θετικά στην παγκόσμια και τη διατλαντική ασφάλεια και θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τον Οργανισμό Βορειοατλαντικού Συμφώνου (ΝΑΤΟ), ο οποίος παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής άμυνας για τα μέλη του.

Ως αμυντική ετοιμότητα της ΕΕ νοείται η σταθερή κατάσταση ετοιμότητας στην οποία πρέπει να βρίσκονται η Ένωση και τα κράτη μέλη της για να προστατεύουν την ασφάλεια των πολιτών της, την ακεραιότητα του εδάφους της και των κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων ή υποδομών της, καθώς και τις βασικές δημοκρατικές αξίες και διαδικασίες της. Η ετοιμότητα αυτή περιλαμβάνει την ικανότητα παροχής στρατιωτικής βοήθειας στους εταίρους της, όπως η Ουκρανία. Σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα, περιλαμβάνει τη δυνατότητα να δρούμε ταχύτερα και πιο αποφασιστικά όταν ερχόμαστε αντιμέτωποι με κρίσεις, να προστατεύουμε τους πολίτες μας από ταχέως εξελισσόμενες απειλές, να επενδύουμε στις αναγκαίες δυνατότητες και τεχνολογίες και να συνεργαζόμαστε με άλλους με σκοπό την επίτευξη κοινών στόχων. Η παρούσα στρατηγική ανταποκρίνεται επίσης στις προτάσεις που υπέβαλαν οι πολίτες στο πλαίσιο της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης⁴.

Μια ισχυρή αμυντική βιομηχανία της ΕΕ αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας. Η παρούσα στρατηγική για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία προτείνει, με βάση τα πορίσματα της ανάλυσης των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας που παρουσιάζονται στην κοινή ανακοίνωση της 18ης Μαΐου 2022⁵, και

¹ Άτυπη σύνοδος των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, Διακήρυξη των Βερσαλλιών, 10 και 11 Μαρτίου 2022, [20220311-versailles-declaration-el.pdf](https://www.europa.eu/press-communication/infobox/11-march-2022/20220311-versailles-declaration-el.pdf) (europa.eu).

² Στρατηγική πυξίδα για την ασφάλεια και την άμυνα — Για μια Ευρωπαϊκή Ένωση που προστατεύει τους πολίτες, τις αξίες και τα συμφέροντά της και συμβάλλει στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, Βρυξέλλες, 21 Μαρτίου 2022, 7371/22, [pdf](https://www.europa.eu/press-communication/infobox/21-march-2022/pdf) (europa.eu).

³ Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2023, EUCO 20/23, [european-council-conclusions-14-15-12-2023-el.pdf](https://www.europa.eu/press-communication/infobox/euco-2023/euco-2023-conclusions-14-15-12-2023-el.pdf) (europa.eu). Τα συμπεράσματα έχουν ως εξής: «Έχοντας προβεί σε απολογισμό των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν για την εφαρμογή των προηγούμενων συμπερασμάτων του, της Διακήρυξης των Βερσαλλιών και της στρατηγικής πυξίδας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι πρέπει να γίνουν περισσότερα ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της Ένωσης για αύξηση της αμυντικής ετοιμότητας και αύξηση των αμυντικών δαπανών με συνεργατικό τρόπο, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης των επενδύσεων στον τομέα της άμυνας και της ανάπτυξης δυνατοτήτων, καθώς και να επιτευχθεί αποτελεσματική ολοκληρωμένη αγορά στον τομέα της άμυνας».

⁴ Οι έρευνες της κοινής γνώμης της ΕΕ επιβεβαιώνουν το έντονο ενδιαφέρον και τις υψηλές προσδοκίες των Ευρωπαίων για μεγαλύτερη συνεργασία σε αμυντικά θέματα. Σύμφωνα με το τακτικό Ευρωβαρόμετρο 100 (Δεκέμβριος 2023), το 79 % των Ευρωπαίων πιστεύει ότι η συνεργασία σε αμυντικά θέματα σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει να αυξηθεί και το 69 % θεωρεί ότι η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει την ικανότητά της να παράγει στρατιωτικό εξοπλισμό.

⁵ Κοινή ανακοίνωση σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας και τη μελλοντική πορεία, Βρυξέλλες [JOIN(2022) 24 final της 18.5.2022].

κατόπιν ολοκληρωμένης διαδικασίας διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, μια φιλόδοξη προσέγγιση, η οποία θα υποστηριχθεί από το πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία (EDIP), σε συνδυασμό με σύνολο συνοδευτικών μέτρων και από κοινού με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (ETA), για την ενίσχυση του βιομηχανικού πυλώνα της αμυντικής ετοιμότητας της ΕΕ. Η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί σταθερά και πέραν του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (2021-2027), με την παροχή ενωσιακής χρηματοδότησης με μελλοντικά μέσα των οποίων το πεδίο εφαρμογής και ο σχεδιασμός θα βασιστούν στην πείρα που θα αποκτηθεί από την εφαρμογή των διαφόρων αμυντικών προγραμμάτων.

Λόγω της απότομης αύξησης των περιφερειακών και παγκόσμιων απειλών και προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας και, ιδίως, της επιστροφής των συμβατικών πολεμικών επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας στην Ευρώπη, απαιτείται να μεταβληθούν επείγοντως και ουσιαστικά η ταχύτητα και η κλίμακα με τις οποίες η ΕΒΤΒΑ μπορεί να εντοπίζει, να αναπτύσσει και να παράγει το πλήρες φάσμα του απαιτούμενου στρατιωτικού εξοπλισμού, ξεκινώντας από τις πλέον επείγουσες ανάγκες. Εν προκειμένω, είναι αναγκαία η περαιτέρω ενίσχυση και ο εξορθολογισμός των εργαλείων και των μέσων που έχει θέσει σε εφαρμογή η Ένωση τα τελευταία χρόνια. Η αμυντική βιομηχανική ετοιμότητα πρέπει να ενισχυθεί σε ολόκληρη την Ένωση, με ιδιαίτερη προσοχή στις συγκεκριμένες επιπτώσεις που θα έχει αυτή η ενίσχυση στα κράτη μέλη τα οποία είναι περισσότερο εκτεθειμένα στον κίνδυνο πραγμάτωσης συμβατικών στρατιωτικών απειλών.

Αμυντική βιομηχανική ετοιμότητα μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν καταστεί δυνατή η συνεχής αύξηση των αμυντικών δαπανών από τα κράτη μέλη, μέσω των κατάλληλων εργαλείων και κινήτρων, προκειμένου να δοθεί πραγματικά προτεραιότητα στις συνεργατικές επενδύσεις. Με τον τρόπο αυτόν θα ενισχυθούν τόσο οι στρατιωτικές δυνατότητες της ΕΕ και των κρατών μελών της όσο και η αμυντική βιομηχανική βάση στην οποία μπορούν να στηρίζονται. Θα ενισχυθεί επίσης άμεσα το NATO, καθώς τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι σύμμαχοι του NATO⁶, διαθέτουν ενιαίο σύνολο δυνάμεων που μπορούν να διαθέσουν σε διαφορετικά πλαίσια. Θα μπορέσει επίσης να επιτευχθεί ευρύτερη οικονομική ασφάλεια στην Ένωση, δεδομένου ότι η ΕΒΤΒΑ αποτελεί βασική κινητήρια δύναμη της τεχνολογικής καινοτομίας και της ανθεκτικότητας σε όλες τις κοινωνίες μας.

Η παρούσα στρατηγική αποσκοπεί στην ενίσχυση και στη στήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών να **επενδύσουν περισσότερο, καλύτερα, μαζί και ευρωπαϊκά** (ενότητα 2). Η αυξημένη διαθεσιμότητα αμυντικών προϊόντων και συστημάτων θα πρέπει να επιτευχθεί χάρη σε μια **πιο αποτελεσματική ΕΒΤΒΑ με υψηλότερο βαθμό ανταπόκρισης, η οποία θα βασίζεται στην ενισχυμένη ασφάλεια του εφοδιασμού** (ενότητα 3). Είναι σημαντικό να αναπτυχθούν τα **χρηματοδοτικά μέσα** για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας της ΕΕ (ενότητα 4). Επιπλέον, θα πρέπει να **ενσωματωθεί μια νοοτροπία αμυντικής ετοιμότητας**, μεταξύ άλλων και σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ (ενότητα 5). Τέλος, θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι **συμπράξεις** για την ενίσχυση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας (ενότητα 6).

⁶ 22 από τα 27 κράτη μέλη είναι επί του παρόντος μέλη του NATO, ενώ η Σουηδία αναμένεται να προσχωρήσει άμεσα στη Συμμαχία.

1. ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΩ ΜΙΑΣ ΠΙΟ ΑΝΘΕΚΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΜΕ ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ ΒΑΘΜΟ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ

1.1. Αμυντική ετοιμότητα: επιτακτική ανάγκη στο τρέχον γεωπολιτικό περιβάλλον

Η Ένωση, αντιμέτωπη με την επιστροφή των πολεμικών επιχειρήσεων υψηλής έντασης στην Ευρώπη και μετά την απρόκλητη, πλήρους κλίμακας εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία το 2022, πρέπει να ενισχύσει ταχέως την αμυντική της ετοιμότητα.

Ο ίδιος ο πυρήνας της βασιζόμενης σε κανόνες παγκόσμιας τάξης τίθεται υπό αμφισβήτηση και οι χώρες που βρίσκονται κοντά στην Ένωση και πέραν αυτής πλήττονται όλο και περισσότερο από εντάσεις, αστάθεια, υβριδικές απειλές και ένοπλες συγκρούσεις. Οι στρατηγικοί ανταγωνιστές πραγματοποιούν σημαντικές επενδύσεις σε στρατιωτικές δυνατότητες, αμυντικές βιομηχανικές ικανότητες και κρίσιμες τεχνολογίες, ενώ η ακεραιότητα των αλυσίδων εφοδιασμού μας και η απρόσκοπτη πρόσβαση σε πόρους δεν μπορούν πλέον να θεωρούνται δεδομένες.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αντιμετωπίζουν επίσης εκτεταμένες υβριδικές απειλές, όπως δείχνει ο αυξανόμενος αριθμός κυβερνοεπιθέσεων, δολιοφθοράς, αθέμιτης παρείσφρυσης σε κρίσιμες υποδομές και περιουσιακά στοιχεία, παραπληροφόρησης και χειραγώγησης των πληροφοριών, καθώς και παρεμβάσεων από το εξωτερικό. Επίσης, η πρόσβαση της Ευρώπης σε στρατηγικούς τομείς, όπως οι τομείς του διαστήματος, του κυβερνοχώρου, του αέρα και της θάλασσας τίθεται υπό αμφισβήτηση. Οι εξελίξεις αυτές υπονομεύουν την ασφάλεια, την ευημερία και τις δημοκρατικές αξίες μας.

Η υπεράσπιση της επικράτειας και των πολιτών των κρατών μελών αποτελεί πρωτίστως εθνική ευθύνη, μεταξύ άλλων μέσω των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει οι σύμμαχοι στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι γεωπολιτικές εξελίξεις αναδεικνύουν την επιτακτική ανάγκη να αναλάβει η Ευρώπη αυξημένη στρατηγική ευθύνη για την ασφάλειά της, μεταξύ άλλων για να βοηθήσει βασικούς εταίρους όπως η Ουκρανία. Υπό την καθοδήγηση της στρατηγικής πυξίδας, η ΕΕ είναι και πρέπει να συνεχίσει να είναι ισχυρότερος παράγοντας στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας και, ως εκ τούτου, πιο αξιόπιστη εγγυήτρια της ασφάλειας και ικανός παράγοντας άμυνας, όχι μόνο για τους πολίτες της, αλλά και προς όφελος της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Μια ισχυρότερη και ικανότερη ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας θα συμβάλει επίσης θετικά στην παγκόσμια και διατλαντική ασφάλεια και θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς το ΝΑΤΟ. Για τα κράτη μέλη που είναι επίσης μέλη του ΝΑΤΟ, η Συμμαχία παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής τους άμυνας. Για την επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας απαιτούνται σχεδιασμός, ανάπτυξη και επιχειρησιακή διαθεσιμότητα των αναγκαίων αμυντικών δυνατοτήτων και στρατηγικών παραγόντων διευκόλυνσης, εις βάθος γνώση των κρίσιμων τεχνολογιών και ικανότητα παροχής, λειτουργίας και προστασίας του απαιτούμενου πλήρους φάσματος δυνατοτήτων, υποδομών και μέσων.

Επομένως, για την επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας απαιτούνται μαζικές επενδύσεις, με συντονισμένο τρόπο, στις απαιτούμενες αμυντικές δυνατότητες, μεταξύ άλλων σε σχετικές κρίσιμες υποδομές. Για τον σκοπό αυτόν, χρειάζεται ευελιξία για τη συνεχή ενσωμάτωση της καινοτομίας που προέρχεται όλο και περισσότερο από μικρούς και μη παραδοσιακούς παράγοντες, των οποίων η δυνητική συμβολή πολύ συχνά δεν αναγνωρίζεται. Οι αντίπαλοι έχουν εμπλακεί σε έναν παγκόσμιο αγώνα δρόμου για τεχνολογική υπεροχή, ο οποίος απαιτεί από όλους τους παράγοντες ακόμα πιο ταχείς και όλο και πιο δαπανηρούς επενδυτικούς κύκλους: η ΕΕ δεν έχει την πολυτέλεια να μείνει πίσω.

Ακόμα και τα κράτη μέλη με τους μεγαλύτερους αμυντικούς προϋπολογισμούς στην Ένωση αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερες δυσκολίες να πραγματοποιήσουν επενδύσεις σε αυτόνομη βάση στα απαιτούμενα επίπεδα, με αποτέλεσμα να εκτίθεται η ΕΕ σε αυξανόμενα κενά δυνατοτήτων και βιομηχανικά κενά και σε αυξημένες στρατηγικές εξαρτήσεις. Το ίδιο ισχύει και για τους κύριους κατασκευαστές και τις αλυσίδες εφοδιασμού τους. Ως εκ τούτου, για την επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας χρειάζεται περισσότερη συνεργασία και συλλογική δράση. Σε καιρούς πολεμικών επιχειρήσεων υψηλής έντασης, απαιτείται για τον σκοπό αυτόν ικανότητα μαζικής παραγωγής ευρέος φάσματος αμυντικού εξοπλισμού, όπως πυρομαχικά, δρόνοι, πύραυλοι και συστήματα αεράμυνας, αποστολές βαθιάς επίθεσης και πληροφορίες, ικανότητες επιτήρησης και αναγνώρισης, καθώς και ικανότητα διασφάλισης της ταχείας και επαρκούς διαθεσιμότητάς του.

Για να καταστεί δυνατή αυτή η μαζική παραγωγή, η οργάνωση του τομέα της αμυντικής βιομηχανίας πρέπει να εξελιχθεί.

Πλαίσιο 1. Αγορές αμυντικού εξοπλισμού στην ΕΕ: κυρίως σε μεμονωμένη βάση και από το εξωτερικό

Όπως επισημαίνεται στην ανακοίνωση σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας και τη μελλοντική πορεία, αν όλα τα κράτη μέλη είχαν δαπανήσει, από το 2006 έως το 2020, το 2 % του ΑΕΠ τους για την άμυνα, με το 20 % να προορίζεται για επενδύσεις, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα πρόσθετο ποσό περίπου **1,1 τρις. EUR** για την άμυνα, εκ των οποίων περίπου 270 δισ. EUR για επενδύσεις.

Το 2022 οι αμυντικές δαπάνες των κρατών μελών αυξήθηκαν για όγδοο συνεχόμενο έτος, φτάνοντας τα 240 δισ. EUR⁷. **Το 78 % των αγορών αμυντικού εξοπλισμού από τα κράτη μέλη της ΕΕ από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας έως τον Ιούνιο του 2023 πραγματοποιήθηκε από χώρες εκτός της ΕΕ**, ενώ οι αγορές μόνο από τις ΗΠΑ αντιπροσώπευαν το 63 %⁸.

Από το 2021 έως το 2022 σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 7 % στην προμήθεια νέου εξοπλισμού, αλλά το 2022 **μόνο το 18 % των συνολικών εξοπλιστικών δαπανών διατέθηκε για συνεργατικές προμήθειες αμυντικού εξοπλισμού της ΕΕ⁹, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από το σημερινό συλλογικό δείκτη αναφοράς του 35 % που καθόρισαν τα κράτη μέλη¹⁰.**

⁷ Έναντι ιστορικού χαμηλού επιπέδου 171 δισ. EUR το 2014. Βλ. στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας για το 2022, βασικά πορίσματα και ανάλυση.

⁸ Jean-Pierre Maulny, THE IMPACT OF THE WAR IN UKRAINE ON THE EUROPEAN DEFENCE MARKET (Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ), IRIS, Σεπτέμβριος 2023, [19 ProgEuropeIndusDef_JPMaulny.pdf \(iris-france.org\)](#).

⁹ Συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας του 2022.

¹⁰ Θεσπίστηκε από το υπουργικό διοικητικό συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (EOA) το 2007.

1.2. Για την επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας απαιτείται ισχυρή και καινοτόμος EBTBA με υψηλό βαθμό ανταπόκρισης

Όπως επισημαίνεται στη στρατηγική πυξίδα και στη δήλωση της Γρανάδας των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ¹¹, η ενίσχυση της αμυντικής ετοιμότητας της ΕΕ και των ενωσιακών επενδύσεων σε δυνατότητες απαιτεί ισχυρή, ευέλικτη και ανθεκτική τεχνολογική και βιομηχανική βάση.

Η EBTBA αποτελεί ουσιαστικό και αναπόσπαστο στοιχείο για να διασφαλιστεί ότι οι κοινωνίες μας θα είναι ασφαλείς και ευημερούσες σήμερα και στο μέλλον. Μια ανταγωνιστική EBTBA με υψηλό βαθμό ανταπόκρισης αποτελεί το θεμέλιο κάθε αξιόπιστου ευρωπαϊκού ρόλου στην άμυνα και την ασφάλεια της Ευρώπης.

Για την επίτευξη αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας της ΕΕ, σήμερα και στο μέλλον, απαιτούνται δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε όλο το φάσμα των αναγκών, ώστε να καταστεί δυνατή η ανταπόκριση της αμυντικής βιομηχανίας στις ανάγκες των κρατών μελών ως προς τον χρόνο και την κλίμακα. Η καινοτομία πρέπει να αποτελεί σταθερό επίκεντρο της προσοχής, ενώ θα πρέπει να διασφαλίζεται η ανθεκτικότητα σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς και διαταραχές.

Πλαίσιο 2. Η EBTBA σήμερα: ισχυρό δυναμικό, που θα πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω

Η τεχνολογική και βιομηχανική βάση της Ένωσης στον τομέα της άμυνας αποτελείται σήμερα από έναν συνδυασμό μεγάλου αριθμού κύριων αναδόχων, με επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και μεγάλο αριθμό μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (MME).

Εκτός από τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που κατέχουν ηγετική θέση στην παραγωγή προηγμένων συστημάτων παγκόσμιας κλάσης, οι οποίες είναι κυρίως εγκατεστημένες σε λίγα κράτη μέλη, εξίσου σημαντικό ρόλο διαδραματίζει μια πληθώρα μικρότερων, αλλά συχνά κρίσιμων εταιρειών κατασκευής πλατφορμών, προμηθευτών εξοπλισμού, παραγωγών αναλώσιμων —όπως πυρομαχικών—, υποπρομηθευτών και παραγωγών προϊόντων υψηλής ειδίκευσης, που είναι **διάσπαρτοι σε ολόκληρη την ΕΕ**.

Η χαρτογράφηση της βιομηχανίας από την ειδική ομάδα για τις κοινές προμήθειες στον τομέα της άμυνας έδειξε ότι οι κύριοι κατασκευαστές των 46 πλέον επειγόντως αναγκαίων ειδών βρίσκονταν σε 23 κράτη μέλη.

Η EBTBA είναι ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο, με εκτιμώμενο **ετήσιο κύκλο εργασιών ύψους 70 δις. EUR** και ισχυρό όγκο εξαγωγών (περισσότερα από 28 δις. EUR το 2021). Συνολικά, η EBTBA εκτιμάται ότι απασχολεί περίπου **500 000 άτομα**¹².

Παρά τη συνολική της ανταγωνιστικότητα, η ικανότητα της EBTBA να αξιοποιεί πλήρως το δυναμικό της υπονομεύεται από χρόνια υποεπενδύσεων, παρότι τα τελευταία χρόνια σημειώθηκε πρόοδος. Αυτό είναι αποτέλεσμα των επιλογών πολιτικής και των δημοσιονομικών επιλογών στις οποίες προέβησαν τα κράτη μέλη τις τελευταίες δεκαετίες

¹¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Δήλωση της Γρανάδας, 6 Οκτωβρίου 2023.

¹² Πηγή δεδομένων: Εκτιμήσεις του Διεθνούς Ινστιτούτου Ερευνών της Στοκχόλμης για την Ειρήνη (SIPRI) για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

και σε διαφορετικό γεωπολιτικό πλαίσιο, δηλαδή να διαθέσουν το μέρισμα της ειρήνης σε άλλες κοινωνικές χρήσεις. Ο συνεχιζόμενος βιομηχανικός κατακερματισμός σε εθνικό επίπεδο λειτουργεί επίσης ως τροχοπέδη για τη βέλτιστη αποδοτικότητα των αμυντικών επενδύσεων. Οι τάσεις αυτές έχουν οδηγήσει σε σημαντική μείωση του συγκριτικού μεγέθους της αμυντικής αγοράς της ΕΕ και της παρουσίας της στην παγκόσμια σκηνή, καθώς και σε αυξημένες εξαρτήσεις από τρίτες χώρες, με αποτέλεσμα να υπονομεύεται η ικανότητα της ΕΒΤΒΑ να αξιοποιεί την ισχύ της.

1.3. Λόγω του εξαιρετικά μικρού αριθμού συνεργατικών επενδύσεων στην ΕΕ, η ΕΒΤΒΑ εξακολουθεί να μην αξιοποιεί πλήρως την ισχύ της

Σε μια πολύπλοκη αγορά στην οποία οι εθνικές κυβερνήσεις είναι οι μόνοι αγοραστές, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να μη συντονίζονται, να μη συγκεντρώνουν και να μη συνενώνουν τις αποφάσεις τους για τον αμυντικό σχεδιασμό και τις αμυντικές προμήθειες, παρά το φάσμα των ευρωπαϊκών εργαλείων και πλαισίων που έχουν στη διάθεσή τους. Ως εκ τούτου, η ζήτηση εξακολουθεί ως επί το πλείστον να διαρθρώνεται σε εθνική βάση, με τις περισσότερες επενδυτικές αποφάσεις να λαμβάνονται με γνώμονα εγγώριες εκτιμήσεις και με βάση τον εθνικό προγραμματισμό, χωρίς να συνυπολογίζονται ευρύτερα ζητήματα στρατηγικής και αποδοτικότητας. Κατά συνέπεια, και παρότι τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξαν κάποια στάδια ενοποίησης, η πλευρά της προσφοράς εξακολουθεί επίσης να είναι ουσιαστικά οργανωμένη σε εθνική βάση, με τα κράτη μέλη να επιλέγουν, όπου είναι δυνατόν, εθνικές λύσεις, λόγω κριτηρίων που αφορούν τη βιομηχανία και την ασφάλεια του εφοδιασμού. Το αποτέλεσμα είναι ο κατακερματισμός της ΕΒΤΒΑ, η οποία λειτουργεί σε διαφορετικές, υπερβολικά περιορισμένες αμυντικές αγορές, και όχι σε μία ενιαία, πολύ μεγαλύτερη και ολοκληρωμένη αγορά.

Με τον τρόπο αυτόν η ΕΒΤΒΑ αποδυναμώνεται. Πρώτον, η πλευρά της ζήτησης δεν εκφράζεται συλλογικά με τον βέλτιστο τρόπο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα αλληλεπικαλύψεις και χαμένες ευκαιρίες για αμοιβαιοποίηση και συγχρονισμό των επενδύσεων σε ευρέως αναγκαίο εξοπλισμό ή υποδομές. Δεύτερον, η πλευρά της προσφοράς δεν έχει κίνητρα να συνεργαστεί ή ακόμα και να ενοποιηθεί ώστε να ανταποκρίνεται σε μια αποτελεσματικότερη έκφραση της ζήτησης. Πάσχει από έλλειψη προβλεψιμότητας και κρίσιμης μάζας όσον αφορά τις παραγγελίες που πραγματοποιούνται, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αξιοποιήσει οικονομίες κλίμακας. Τρίτον, ιδίως πρόσφατα, τα κράτη μέλη τείνουν να αγοράζουν εμπορικά διαθέσιμα προϊόντα από τρίτες χώρες, μειώνοντας με τον τρόπο αυτόν την εσωτερική ζήτηση και επενδύοντας τα χρήματα των Ευρωπαίων φορολογουμένων σε θέσεις εργασίας και βασικές τεχνολογίες στο εξωτερικό και όχι στην Ευρώπη.

Η τάση αυτή υποχρεώνει με τη σειρά της την ΕΒΤΒΑ να επικεντρωθεί στις εξαγωγές για να διασφαλίσει τη βιωσιμότητά της, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος υπερβολικής εξάρτησης από παραγγελίες από τρίτες χώρες και, κατ' επέκταση, να δίνεται μεγαλύτερη προτεραιότητα, σε περίπτωση κρίσεων και σχετικών ελλείψεων, στην εκτέλεση των συμβάσεων με τρίτες χώρες παρά στην ανταπόκριση στις παραγγελίες των κρατών μελών.

Η ασφάλεια του εφοδιασμού υπονομεύεται από τον συνδυασμό των ανωτέρω μοτίβων. Η ενιαία αγορά έχει γίνει πραγματικότητα στις χαμηλότερες βαθμίδες όπου οι αλυσίδες εφοδιασμού εκτείνονται ευρέως πέραν των συνόρων. Ωστόσο, αυτό δεν αντικατοπτρίζεται σε μια συλλογική στρατηγική διακυβέρνηση σε επίπεδο ΕΕ που θα στηρίζει την ασφάλεια του εφοδιασμού σε σενάρια κρίσεων. Η τάση υπερβολικής εξάρτησης από προμήθειες τρίτων χωρών υπονομεύει περαιτέρω την ασφάλεια του εφοδιασμού και την ελευθερία δράσης σε περίπτωση κρίσεων.

1.4. Βοηθώντας την Ουκρανία να αντισταθεί στη ρωσική επίθεση: αποφασιστική η συμβολή της Ένωσης, αλλά με μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν αποδείξει την ικανότητά τους να κινητοποιούν ταχέως στήριξη προς τις ένοπλες δυνάμεις της Ουκρανίας, μεταξύ άλλων από την ΕΒΤΒΑ. Από τα τέλη Ιανουαρίου του 2024, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παρέδωσαν συλλογικά στην Ουκρανία στρατιωτικό εξοπλισμό αξίας άνω των 28 δισ. EUR.

Χάρη στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό για την Ειρήνη (ΕΜΕ), η ΕΕ παρείχε στήριξη στην Ουκρανία εντός ολίγων ημερών από τη ρωσική εισβολή πλήρους κλίμακας του Φεβρουαρίου του 2022, επιστρέφοντας στα κράτη μέλη τις δαπάνες τους για την αποστολή στρατιωτικής βοήθειας στην Ουκρανία. Ο ΕΜΕ παρέχει κίνητρα για την περαιτέρω παράδοση φονικού και μη φονικού εξοπλισμού στην Ουκρανία. Με την τρισχιδή πρωτοβουλία για τα πυρομαχικά¹³, το Συμβούλιο συμφώνησε σε ένα φιλόδοξο πλαίσιο για την παροχή κινήτρων με σκοπό την παράδοση και προμήθεια πυρομαχικών πυροβολικού και πυραύλων εδάφους-εδάφους, καθώς και την εντατικοποίηση της βιομηχανίας.

Μέσω της πρωτοβουλίας αυτής, τα κράτη μέλη πραγματοποίησαν παραγγελίες στην ΕΕ και στη Νορβηγία για την προμήθεια πρόσθετων πυρομαχικών πυροβολικού, χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων, τις συμβάσεις-πλαίσια¹⁴ που διαπραγματεύτηκε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας για λογαριασμό τους με την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία. Η ενωσιακή στήριξη που παρέχεται μέσω του κανονισμού για τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών (ASAP)¹⁵ αυξάνεται και επιταχύνει την ικανότητα της Ένωσης να στηρίζει την Ουκρανία και να αναπληρώνει τα εθνικά αποθέματα.

Η ΕΒΤΒΑ έχει αποδείξει επίσης την ικανότητά της να συνεχίσει να καταβάλλει σχετικές προσπάθειες με αποτελεσματικό τρόπο. Από την **έναρξη του πολέμου, η ΕΒΤΒΑ έχει αυξήσει την οικεία ικανότητα παραγωγής πυρομαχικών πυροβολικού κατά 50 %**. Είναι ήδη σε θέση να παράγει ένα εκατομμύριο βλήματα πυροβολικού ετησίως και η ικανότητά της αναμένεται να ξεπεράσει τα 1,4 εκατομμύρια έως το τέλος του 2024 και να φτάσει τα 2 εκατομμύρια έως το τέλος του 2025.

Πέρα από τις δωρεές από τα αποθέματα των κρατών μελών και από τις προμήθειες που χρηματοδοτούνται από τον ΕΜΕ, η ΕΒΤΒΑ έχει επίσης παράσχει σημαντική ποσότητα πυρομαχικών πυροβολικού μέσω άμεσων συμβάσεων με την Ουκρανία, επιδεικνύοντας την ικανότητά της να συμβάλλει στον αγώνα κατά των δυνάμεων εισβολής.

Επιπλέον, η ΕΕ έχει θέσει σε εφαρμογή νέες πρωτοβουλίες, όπως ο κανονισμός σχετικά με τη θέσπιση μέσου για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών (EDIRPA)¹⁶. Ωστόσο, πρέπει να γίνουν πολλά ακόμα, τόσο σε βιομηχανικό όσο και σε κυβερνητικό επίπεδο.

¹³ Παράδοση και από κοινού προμήθεια πυρομαχικών για την Ουκρανία, Βρυξέλλες, 20 Μαρτίου 2023, 7632/23, [pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC07632).

¹⁴ Μέχρι σήμερα ο ΕΟΑ έχει υπογράψει 60 συμβάσεις-πλαίσια με την ευρωπαϊκή βιομηχανία.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1525 σχετικά με τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών (ASAP) (ΕΕ L 185 της 24.7.2023, σ. 7).

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2418 σχετικά με τη θέσπιση μέσου για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών (κανονισμός EDIRPA) (ΕΕ L, 2023/2418, 26.10.2023).

1.5. Από τις παρεμβάσεις έκτακτης ανάγκης στην ετοιμότητα: καιρός για αλλαγή πλεύσης

Είναι καιρός να στραφούμε από τις παρεμβάσεις έκτακτης ανάγκης στη διαρθρωτική αμυντική ετοιμότητα της ΕΕ σε όλους τους χρονικούς ορίζοντες. Η ΕΕ πρέπει να μεριμνήσει για τη διαθεσιμότητα των απαιτούμενων ποσοτήτων αναλώσιμων στα κράτη μέλη και στους εταίρους της, μεταξύ άλλων σε περιόδους κρίσεων, διασφαλίζοντας παράλληλα την έγκαιρη ανάπτυξη και παράδοση υψηλής ποιότητας κρίσιμων δυνατοτήτων επόμενης γενιάς κατά τα επόμενα έτη. Στο πλαίσιο αυτό λαμβάνονται επίσης υπόψη οι αμυντικές ανάγκες της Ουκρανίας. Επιπροσθέτως, η ασφαλής πρόσβαση σε διαφιλονικούμενους τομείς, όπως ο κυβερνοχώρος, το διάστημα, η θάλασσα και ο αέρας, δεν μπορεί να προστατευθεί αποτελεσματικά από ένα μόνο κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, η ΕΕ πρέπει να αναπτύξει την ικανότητά της να διασφαλίζει την πρόσβασή της σ' αυτούς τους τομείς συλλογικά, μέσω των αναγκαίων επενδύσεων σε λύσεις ευρωπαϊκού επιπέδου.

Ανταγωνιστική ΕΒΤΒΑ που συμβάλλει στην ασφάλεια των πολιτών της Ένωσης σημαίνει βιομηχανικός τομέας ικανός να διατηρήσει την τεχνολογική αριστεία του, παρέχοντας παράλληλα ό,τι χρειάζεται, όταν χρειάζεται, χωρίς περιορισμούς που οφείλονται σε υπερβολικές εξωτερικές εξαρτήσεις ή σε σημεία συμφόρησης¹⁷. Μια βιομηχανία που επενδύει σε νέες ικανότητες και είναι έτοιμη να στραφεί σε ένα οικονομικό μοντέλο «εν καιρώ πολέμου» όποτε χρειάζεται είναι απαραίτητη.

Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται η συλλογική συμμετοχή του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Η ΕΕ είναι έτοιμη να στηρίζει τόσο τα κράτη μέλη όσο και την ΕΒΤΒΑ, ελαχιστοποιώντας τους κινδύνους των επενδύσεων και συμβάλλοντας σε μια πιο φιλόδοξη βιομηχανική αμυντική πολιτική σε επίπεδο ΕΕ. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, η Ένωση πρέπει να μεγιστοποιήσει τα οφέλη του ανταγωνισμού, της συνεργασίας και της ενοποίησης. Ομοίως, πρέπει να διαφυλαχθούν η ανταγωνιστικότητα της ΕΒΤΒΑ και η ικανότητά της να εξάγει, ενώ παράλληλα πρέπει να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται πλήρως στην αμυντική τους βιομηχανία για την κάλυψη των αναγκών τους εγκαίρως και στις απαιτούμενες ποσότητες, όταν διακυβεύεται η ασφάλεια των πολιτών της ΕΕ.

Η παρούσα στρατηγική θεσπίζει μέτρα i) για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας της ΕΕ, με βάση τον αυξημένο συντονισμό των αμυντικών αναγκών των κρατών μελών, ii) για την ενίσχυση της ΕΒΤΒΑ με σκοπό την αύξηση της παραγωγής της και, παράλληλα, την κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού της, iii) για την ανάπτυξη των χρηματοδοτικών μέσων που θα στηρίζουν την αμυντική βιομηχανική ετοιμότητα της ΕΕ, iv) για την ενσωμάτωση μιας νοοτροπίας αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας και, παράλληλα, v) για την αποτελεσματική συνεργασία με τους εταίρους. Η Επιτροπή προτείνει, ως πρώτη άμεση πρωτοβουλία, νέο κανονισμό για τη θέσπιση του EDIP, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια της στήριξης προς την ΕΒΤΒΑ στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) και, παράλληλα, να δοκιμαστούν νέες μορφές στήριξης ενόψει της επόμενης περιόδου προγραμματισμού.

Το προτεινόμενο EDIP θα επεκτείνει, ως προς τον χρόνο και το πεδίο εφαρμογής, τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας της ΕΒΤΒΑ που παρέχουν ο EDIRPA και ο ASAP. Θα παράσχει κίνητρα για συνεργασία κατά το στάδιο της προμήθειας αμυντικών προϊόντων

¹⁷ Η ΕΒΤΒΑ θα επωφεληθεί από μια πιο ανθεκτική ενιαία αγορά της ΕΕ μέσω της εφαρμογής των μέτρων, ιδίως σε περιόδους κρίσεων, που καθορίζονται στην «Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης» [COM(2021) 350].

που κατασκευάζονται από την ΕΒΤΒΑ, θα στηρίξει την εκβιομηχάνιση προϊόντων που προκύπτουν από δράσεις χρηματοδοτούμενες από το ΕΤΑ ή άλλα πλαίσια συνεργασίας της ΕΕ και, γενικότερα, θα στηρίξει την εντατικοποίηση της αμυντικής βιομηχανίας στην Ένωση. Θα θεσπίσει επίσης καθεστώς ασφάλειας του εφοδιασμού της ΕΕ για να ενισχυθούν η αλληλεγγύη και η αποτελεσματικότητα εντός της Ένωσης για την αντιμετώπιση κρίσεων.

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ: ΕΠΕΝΔΥΟΝΤΑΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ, ΚΑΛΥΤΕΡΑ, ΜΑΖΙ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ

Στην ουσία, η επίτευξη της εντατικοποίησης της αμυντικής βιομηχανίας εξαρτάται από την αύξηση του όγκου παραγγελιών από τα κράτη μέλη, οι οποίες δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς αυξημένους αμυντικούς προϋπολογισμούς. Τα κράτη μέλη άρχισαν να αυξάνουν τους προϋπολογισμούς τους με εντυπωσιακό ρυθμό από τον Φεβρουάριο του 2022 (βλ. πλαίσιο 1). Ωστόσο, απαιτούνται σημαντικά μεγαλύτερες επενδύσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για τη διαρθρωτική προσαρμογή της βιομηχανίας της ΕΕ και την ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητάς της, προκειμένου να αντιμετωπίσει τη νέα πραγματικότητα στον τομέα της ασφάλειας. Έχει πλέον ζωτική σημασία να αξιοποιήσει η Ένωση στο έπακρο αυτήν τη συνεχιζόμενη αύξηση του προϋπολογισμού για να επιτύχει αμυντική βιομηχανική ετοιμότητα. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού είναι έτοιμοι να στηρίζουν τα κράτη μέλη ώστε να συνεχίσουν να επενδύουν περισσότερο αλλά και καλύτερα, μαζί και ευρωπαϊκά.

2.1. Επενδύοντας καλύτερα

Καλύτερες επενδύσεις σημαίνει στόχευση των επενδύσεων στους τομείς στους οποίους είναι περισσότερο αναγκαίες, αποφυγή των αλληλεπικαλύψεων και αύξηση της αποδοτικότητας. Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται ενισχυμένος συντονισμός των επενδυτικών σχεδίων και των προσπαθειών των κρατών μελών.

2.1.1. Νέα κοινή λειτουργία προγραμματισμού και προμηθειών

Όπως εξαγγέλθηκε στην κοινή ανακοίνωση σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας και τη μελλοντική πορεία, μια διαρθρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τον προγραμματισμό και τις προμήθειες θα ενισχύσει τη διαφάνεια, τον συντονισμό και τη συνοχή μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Θα συμπληρώσει και θα εξορθολογίσει τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες στους τομείς των δυνατοτήτων και των βιομηχανικών, ερευνητικών και αμυντικών υποδομών, καθιστώντας δυνατή τη βελτιωμένη και κοινή ιεράρχηση προτεραιοτήτων, καθώς και τη συνέχιση των προσπαθειών συνεργασίας.

Το **Συμβούλιο Αμυντικής Βιομηχανικής Ετοιμότητας (στο εξής: συμβούλιο)** θα φέρει σε επαφή τα κράτη μέλη, τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού και την Επιτροπή σε διάφορα πλαίσια, με σκοπό 1) την εκτέλεση της κοινής λειτουργίας αμυντικού προγραμματισμού και προμηθειών σε επίπεδο ΕΕ, η οποία προβλέπεται στην κοινή ανακοίνωση σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας, και 2) τη στήριξη της υλοποίησης του EDIP.

Για την εκτέλεση της **κοινής λειτουργίας αμυντικού προγραμματισμού και προμηθειών σε επίπεδο ΕΕ**, με βάση το επιτυχημένο έργο της ειδικής ομάδας για τις κοινές προμήθειες στον τομέα της άμυνας, το συμβούλιο θα παρέχει ένα φόρουμ, που θα

συγκαλείται από την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού, στο πλαίσιο του οποίου θα συζητούνται και θα αποσαφηνίζονται οι προτεραιότητες που έχουν προσδιοριστεί σε επίπεδο ΕΕ, με την επιφύλαξη των αντίστοιχων ρόλων και αρμοδιοτήτων τους. Υπό τη μορφή αυτήν, η οποία θα θεσπιστεί από την παρούσα στρατηγική, το συμβούλιο θα υποστηρίζει επίσης τον συντονισμό και την αποφυγή των συγκρούσεων μεταξύ των σχεδίων προμηθειών των κρατών μελών και θα παρέχει στρατηγική καθοδήγηση με σκοπό την αποτελεσματικότερη αντιστοίχιση ζήτησης και προσφοράς. Εν προκειμένω, οι εργασίες στο πλαίσιο του συμβουλίου αναμένεται να καταστήσουν δυνατή την κοινή αντίληψη, μεταξύ των κρατών μελών, της σύνθεσης της EBTBA, και να προωθήσουν την κοινή ευαισθητοποίηση σχετικά με τις παραγωγικές ικανότητες στην Ένωση. Τα μέλη που θα συνέρχονται στο πλαίσιο του συμβουλίου θα πρέπει να αξιολογούν, με βάση μια ενοποιημένη εικόνα των υφιστάμενων βιομηχανικών ικανοτήτων, τις απαιτούμενες παραγωγικές ικανότητες για την κάλυψη των προσδιορισμένων αναγκών σε προμήθειες και να προτείνουν αντίστοιχους στόχους βιομηχανικής παραγωγής στον τομέα της άμυνας, ιδίως για τις πλέον κρίσιμες δυνατότητες.

Όσον αφορά την εν λόγω κοινή λειτουργία αμυντικού προγραμματισμού και προμηθειών σε επίπεδο ΕΕ, οι συνεδριάσεις στο πλαίσιο του συμβουλίου θα προετοιμάζονται και θα συμπροεδρεύονται από την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού.

Επιπλέον, για τους σκοπούς της **στήριξης της υλοποίησης του EDIP, το συμβούλιο θα συσταθεί επίσημα στο πλαίσιο του κανονισμού EDIP**, με στόχο κυρίως να κατοχυρώνει την ασφάλεια του εφοδιασμού σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και να τεκμηριώνει και να συνδράμει στην εφαρμογή των διαφόρων υποστηρικτικών μέτρων της EBTBA που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο του EDIP. Υπό τη σύνθεση αυτήν, το συμβούλιο θα προεδρεύεται από την Επιτροπή, με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (EYED) και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (EOA).

Συμπληρωματικά προς την προσπάθεια αυτή, **θα συσταθεί ομάδα υψηλού επιπέδου για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία** που θα μεριμνά για την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων και βιομηχανίας και την καθιέρωση στενότερου διαλόγου και συμμετοχής. Η εν λόγω ομάδα θα συνεδριάζει σε συγκεκριμένες συνθέσεις (π.χ. ανά τομέα), ανάλογα με το υπό εξέταση ζήτημα, και θα λειτουργεί ως προνομιακός συνομιλητής του συμβουλίου ο οποίος θα διαβουλεύεται με τη βιομηχανία και θα επιδιώκει να αυξήσει τη συνοχή μεταξύ των σχεδίων των κρατών μελών και των αποτελεσμάτων που μπορεί να επιτύχει η EBTBA, με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.1.2. Από τον στρατηγικό προγραμματισμό στα έργα κοινού ενδιαφέροντος

Ένας από τους ρόλους του συμβουλίου, ως νέας κοινής λειτουργίας προγραμματισμού και προμηθειών σε επίπεδο ΕΕ, θα είναι ο **κοινός προσδιορισμός πιθανών έργων κοινού ενδιαφέροντος στα οποία θα εστιάσουν οι προσπάθειες και τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ**. Η νέα λειτουργία προγραμματισμού και προμηθειών θα βασίζεται στα υφιστάμενα μέσα και στις υφιστάμενες πρωτοβουλίες, κυρίως στο σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων (CDP), στη συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας (CARD) και στη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (PESCO).

Η Ένωση, προκειμένου να αυξηθεί η αμυντική της ετοιμότητα στις τρέχουσες συνθήκες ασφάλειας, θα πρέπει να προσδιορίσει, στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων ανάπτυξης

δυνατοτήτων της ΕΕ, **ευρωπαϊκά αμυντικά έργα κοινού ενδιαφέροντος** στα οποία θα επικεντρωθούν οι προσπάθειες και οι πόροι. Τα κράτη μέλη, επενδύοντας περισσότερο, καλύτερα, μαζί και ευρωπαϊκά, θα μπορέσουν να μεγιστοποιήσουν τον αντίκτυπο των επενδύσεών τους για την ανάπτυξη και τη λειτουργία δυνατοτήτων πλήρους φάσματος. Με τον τρόπο αυτόν θα μπορέσει να εξασφαλιστεί η ασφαλής πρόσβαση σε στρατηγικούς τομείς και σε διαφιλονικούμενους χώρους, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη κατάλληλων συστημάτων που θα χρησιμεύσουν ως ευρωπαϊκές αμυντικές υποδομές κοινού ενδιαφέροντος και χρήσης. Κατ' επέκταση θα μπορέσει επίσης να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα των στρατηγικών παραγόντων διευκόλυνσης που απαιτούνται για τις αποστολές και τις επιχειρήσεις, καθώς και για την ενωσιακή ικανότητα ταχείας ανάπτυξης.

Έως το 2035 η ΕΕ θα πρέπει να έχει θέσει σε εφαρμογή, ή να βρίσκονται σε ώριμο στάδιο ανάπτυξης, έργα για δυνατότητες που θα είναι εκ φύσεως ευρωπαϊκά. Με την επιφύλαξη της σύμφωνης γνώμης των κρατών μελών, μεταξύ αυτών θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται: δυνατότητες που να σχετίζονται με την ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή αντιαεροπορική και αντιπυραυλική άμυνα (η κρισιμότητα των οποίων επιβεβαιώθηκε κατά τη διάρκεια της απρόκλητης στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας), η επίγνωση του διαστημικού τομέα, ένα δίκτυο δυνατοτήτων κυβερνοάμυνας ανάλογων με την ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας της Ένωσης, καθώς και ορθά διαστασιολογημένα θαλάσσια και υποβρύχια προστατευτικά μέσα.

2.2. Επενδύοντας μαζί

Η πραγματοποίηση από κοινού επενδύσεων αποτελεί προϋπόθεση για μια ισχυρότερη αμυντική ετοιμότητα της ΕΕ. Τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργάζονται περισσότερο καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των δυνατοτήτων, αρχής γενομένης από τα στάδια της έρευνας, της ανάπτυξης και της προμήθειας. Υπάρχουν ήδη μέσα για τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων όσον αφορά τις δυνατότητες (CDP) και των συνεργατικών ευκαιριών (συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας). Είναι επιτακτική ανάγκη να διασφαλιστεί ότι χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά για τον σχεδιασμό, τις επενδύσεις και, τελικά, την ανάπτυξη συγκεκριμένων αμυντικών δυνατοτήτων.

2.2.1. Γενίκευση των κοινών προμηθειών, κατά περίπτωση: επέκταση της λογικής της παρέμβασης που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του EDIRPA

Η **Επιτροπή**, για να συμβάλει περαιτέρω στην αποτελεσματική έκφραση της ζήτησης με σκοπό τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας της ΕΒΤΒΑ, **προτείνει να επεκταθεί η λογική παρέμβασης του EDIRPA** και να ενταθεί η στήριξη της κοινής προμήθειας αμυντικών προϊόντων που προκύπτουν από την ΕΒΤΒΑ. Αυτό το σκέλος του EDIP θα αντισταθμίσει το οικονομικό κόστος που συνδέεται με την πολυπλοκότητα της συνεργασίας, υπερβαίνοντας τα πλέον επείγοντα και κρίσιμα αμυντικά προϊόντα και διευρύνοντας, με τον τρόπο αυτόν, τον τομέα παρέμβασης του EDIRPA.

Το σκέλος κοινής στήριξης των κοινών προμηθειών του EDIP θα συμβάλει στην επιτάχυνση, με συνεργατικό τρόπο, της προσαρμογής της βιομηχανίας στις διαρθρωτικές αλλαγές. Θα παράσχει επίσης κίνητρα για αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να αυξήσουν την αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών και να συμβάλουν στη διαλειτουργικότητα και την εναλλαξιμότητα.

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού **θα μετρούν την πρόοδο** που επιτυγχάνεται όσον αφορά την ενοποίηση της ζήτησης στον τομέα της άμυνας

μετά την έγκριση της παρούσας στρατηγικής. Η συνεργατική έρευνα και ανάπτυξη (E&A) και προμήθεια αμυντικού εξοπλισμού θα πρέπει σταδιακά να γενικευτούν στην ΕΕ.

Μέχρι σήμερα τα **κράτη μέλη δεν μπόρεσαν να εκπληρώσουν** τον δείκτη αναφοράς που συμφώνησαν για πρώτη φορά το 2007, δηλαδή να δαπανούν το 35 % του συνολικού προϋπολογισμού τους για την ευρωπαϊκή συνεργατική προμήθεια εξοπλισμού¹⁸.

Για μια στροφή προς ένα σταθερό, μακροπρόθεσμο μήνυμα ζήτησης στην ΕΒΤΒΑ, προτείνεται στα κράτη μέλη να επιτύχουν τον στόχο της **προμήθειας τουλάχιστον του 40 % του αμυντικού εξοπλισμού με συνεργατικό τρόπο έως το 2030**.

Με την επίτευξη αυτού του στόχου, οι τρέχουσες και οι επικείμενες πρόσθετες αμυντικές επενδύσεις από τα κράτη μέλη θα αποφέρουν αποδοτικότερα αποτελέσματα, ενισχύοντας έτσι αποφασιστικά την ανθεκτικότητα και την ασφάλεια της ΕΕ. Τα σημαντικά κίνητρα που παρέχονται σε επίπεδο ΕΕ από τον EDIRPA και το EDIP, σε συνδυασμό με την πείρα στο πλαίσιο του EME και τη μεγαλύτερη αίσθηση αναγκαιότητας, επείγοντος και αλληλεγγύης που απορρέει από την τρέχουσα γεωπολιτική κατάσταση, καθιστούν τον στόχο αυτόν τόσο ουσιαστικό όσο και ρεαλιστικό.

2.2.2. *Συστηματικότερη δράση για την υποστήριξη της διαλειτουργικότητας και της εναλλαξιμότητας*

Η εμπειρία της Ουκρανίας στον αγώνα της κατά της αδικαιολόγητης επίθεσης της Ρωσίας απέδειξε την αξία των διαλειτουργικών και εναλλάξιμων αμυντικών δυνατοτήτων. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το πεδίο της μάχης ανέδειξαν τις προκλήσεις που θέτει η χρήση πολλαπλών παρόμοιων, αλλά όχι πραγματικά διαλειτουργικών ή εναλλάξιμων οπλικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων πυρομαχικών του ίδιου διαμετρήματος που παράγονται σε διαφορετικά κράτη μέλη. Η πρόκληση αυτή δεν αποτελεί μόνο σοβαρή λειτουργική πρόκληση αλλά, επιπλέον, μειώνει την ανταγωνιστικότητα και τις οικονομίες κλίμακας και, κατ' επέκταση, περιορίζει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Τα βαθύτερα αίτια των υφιστάμενων και μη βιώσιμων περιορισμών εντοπίζονται σε ζητήματα που σχετίζονται με τις εθνικές απαιτήσεις, την υιοθέτηση προτύπων και την πιστοποίηση. Για την εξάλειψη του κατακερματισμού της αγοράς, τρία στοιχεία είναι εξίσου σημαντικά: ο καθορισμός από τα κράτη μέλη κοινών απαιτήσεων, η χρήση των υφιστάμενων προτύπων ή η δημιουργία νέων και η αύξηση της αμοιβαίας αναγνώρισης των πιστοποιήσεων.

Πλαίσιο 3: Οι μη βέλτιστες τεχνικές απαιτήσεις, πιστοποιήσεις και πρότυπα υπονομεύουν την αμυντική ετοιμότητα της ΕΕ

Τα παλαιότερα ευρωπαϊκά συνεργατικά προγράμματα πλήττονταν πολύ συχνά από την τάση των κρατών μελών να **εξατομικεύουν υπερβολικά και να χρησιμοποιούν σε υπέρμετρο βαθμό τις εθνικές απαιτήσεις που απέρρεαν από τις εθνικές διαδικασίες σχεδιασμού δυνατοτήτων**. Το αποτέλεσμα ήταν εν γένει πολλαπλές παραλλαγές της ίδιας δυνατότητας, με αύξηση του κόστους E&A, προμήθειας και συντήρησης και μη βέλτιστη χρήση των αλυσίδων εφοδιασμού, και καθυστερήσεις, καθώς και μειωμένες δυνατότητες για κοινή κατάρτιση, υλικοτεχνική υποστήριξη και άλλες συνεργατικές ευκαιρίες.

Παρότι η αυστηρή τυποποίηση μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, υπάρχουν πολλά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα πρότυπα από μόνα τους δεν μπορούν να αποτρέψουν πλήρως την εμφάνιση ζητημάτων διαλειτουργικότητας και εναλλαξιμότητας. Παρά τις συμφωνίες τυποποίησης (ΣΤΥΠ) που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο

¹⁸ Θεσπίστηκε από το υπουργικό διοικητικό συμβούλιο του ΕΟΑ το 2007.

του NATO, η **εθελοντική υιοθέτηση αυτών των προτύπων εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα**. Μια άλλη πρόκληση απορρέει από το γεγονός ότι τα πρότυπα που έχουν συμφωνηθεί επί του παρόντος συχνά δεν παρέχουν επαρκώς την απαιτούμενη πραγματική διαλειτουργικότητα και εναλλαξιμότητα σε επιχειρησιακό επίπεδο, δεδομένου ότι δεν καλύπτουν όλα τα αμυντικά συστήματα ούτε είναι συστηματικά επαρκώς λεπτομερή.

Τέλος, η **πιστοποίηση εξακολουθεί επίσης να αποτελεί ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί**. Οι πιστοποιήσεις παρέχονται επί του παρόντος από ειδικές αρχές σε εθνικό επίπεδο και δεν αναγνωρίζονται αμοιβαία, συχνά λόγω πρωτοκόλλων ασφάλειας, κάτι που εκ των πραγμάτων κατακερματίζει την αγορά και παρεμποδίζει την υλικοτεχνική υποστήριξη.

Τα αμυντικά πρότυπα αποτελούν βασικό παράγοντα διευκόλυνσης για τη διαλειτουργικότητα του υλικού και του εξοπλισμού που χρησιμοποιούν οι ένοπλες δυνάμεις. Η ΕΕ, ιδίως μέσω δραστηριοτήτων που υλοποιούνται από τον ΕΟΑ, στηρίζει τα κράτη μέλη για τον προσδιορισμό απαιτήσεων τυποποίησης και τη χρήση προτύπων στο πλαίσιο συνεργατικών έργων, χρησιμοποιώντας παράλληλα τις ΣΤΥΠ ως κύριο σημείο αναφοράς.

Πολλά έργα του ΕΤΑ στηρίζουν ήδη την αυξημένη τυποποίηση του εξοπλισμού σε επίπεδο ΕΕ, με σκοπό τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας και της εναλλαξιμότητας στο πλαίσιο κάθε συνασπισμού. Ως εκ τούτου, το ΕΤΑ απαιτεί από τα κράτη μέλη να καθορίζουν κοινές λειτουργικές απαιτήσεις μέσω της διαδικασίας εναρμόνισης των προσκλήσεων υποβολής στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη. Ωστόσο, οι περαιτέρω προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν στην παροχή κινήτρων για τη χρήση των συνηθέστερων υφιστάμενων προτύπων στην παραγωγή και προμήθεια εξοπλισμού, με βάση και συμπληρωματικά με τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες. Ειδικότερα, το σύστημα αναφοράς ευρωπαϊκών προτύπων άμυνας (EDSTAR), το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση του ΕΟΑ και προσδιορίζει πρότυπα βέλτιστων πρακτικών (BPS) για τη στήριξη προγραμμάτων, οργανώσεων και οργανισμών, θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω εργασίες. Το EDSTAR συμπληρώνει τις ΣΤΥΠ του NATO και αποσκοπεί στη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της διαλειτουργικότητας της εφαρμογής προτύπων για προϊόντα και υπηρεσίες άμυνας και ασφάλειας. Τα αμυντικά βιομηχανικά προγράμματα και εργαλεία της ΕΕ θα πρέπει να παρέχουν περαιτέρω κίνητρα και να δίνουν προτεραιότητα σε έργα που συμβάλλουν στην τυποποίηση και την εναρμόνιση των απαιτήσεων.

Κατά συνέπεια, η **Επιτροπή θα προωθήσει**, στο πλαίσιο των αμυντικών βιομηχανικών προγραμμάτων της και ιδίως στο πλαίσιο του ΕΤΑ, **τη χρήση συμφωνημένων μη στρατιωτικών** —σύμφωνα με τη στρατηγική τυποποίησης της ΕΕ¹⁹— ή **αμυντικών προτύπων, όπως οι ΣΤΥΠ του NATO**.

Η πιστοποίηση μπορεί να οριστεί ως η επίσημη αναγνώριση ότι ο εξοπλισμός πληροί τις ισχύουσες απαιτήσεις που εγγυώνται ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς σημαντικό κίνδυνο για τους χειριστές. Στον τομέα της άμυνας, όπου ο εξοπλισμός θα μπορούσε να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τη ζωή των χειριστών, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την ύπαρξη εγγυήσεων αναθέτοντας στις αρχές (συνήθως στους οργανισμούς των υπουργείων Άμυνας) να πιστοποιούν τον εξοπλισμό πριν από τη χρήση του. Η έλλειψη αμοιβαίας

¹⁹ Στρατηγική της ΕΕ για την τυποποίηση [COM(2022) 31].

αναγνώρισης των πιστοποιήσεων έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία προσφοράς ενός προϊόντος σε συγκεκριμένη αγορά, ακόμα και εντός της ΕΕ.

Για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που σχετίζονται με την πιστοποίηση, **η Επιτροπή θα στηρίξει επίσης δραστηριότητες ταχείας δια-πιστοποίησης**, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δοκιμών, όταν είναι αναγκαίο. Η εν λόγω δια-πιστοποίηση αποτελεί ήδη πραγματικότητα, σε εθελοντική βάση, στον τομέα της αξιοπλοΐας στο πλαίσιο του ΕΟΑ. Ο ΕΟΑ θα επιδιώξει επίσης να διευκολύνει περαιτέρω και άλλες δραστηριότητες πιστοποίησης, δοκιμών και αξιολόγησης. Ειδικότερα, η ενίσχυση του έργου του ΕΟΑ όσον αφορά τις δοκιμές και την αξιολόγηση στον τομέα της άμυνας θα διευκολύνει τον συντονισμό των δραστηριοτήτων δοκιμών που αποσκοπούν στη διασφάλιση της δια-πιστοποίησης παρόμοιου εξοπλισμού σε όλες τις πλατφόρμες.

Επιπλέον, υπό συγκεκριμένες συνθήκες σε περιόδους κρίσεων, η Επιτροπή προτείνει να επιτραπεί η αμοιβαία αναγνώριση των εθνικών πιστοποιήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του EDIP.

2.2.3. Μετάβαση σε ισχυρά συνεργατικά προγράμματα εξοπλισμών πλήρους κύκλου ζωής: η δομή για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα εξοπλισμών ως νέο ισχυρό εργαλείο

Τα προγράμματα εξοπλιστικής συνεργασίας των κρατών μελών αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις. Δημιουργούνται ως επί το πλείστον σε ad hoc βάση και υπονομεύονται από την έλλειψη εργαλείων ανάλογων προς την πολυπλοκότητά τους. Αυτό είχε συχνά ως αποτέλεσμα καθυστερήσεις και υπερβάσεις κόστους. Παρότι το ΕΤΑ και η PESCO έχουν προσφέρει κίνητρα και πλαίσια για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης, η δέσμευση των κρατών μελών για συνεργασία καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των αμυντικών δυνατοτήτων πρέπει να ενθαρρυνθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω. Για να επιτευχθεί αυτό, **η Επιτροπή θα καταστήσει διαθέσιμο ένα νέο νομικό πλαίσιο —τη δομή για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα εξοπλισμών (SEAP)—** ως μέσο στήριξης και ενίσχυσης της αμυντικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της PESCO, εφόσον συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη.

Εντός αυτού του νέου νομικού πλαισίου, τα κράτη μέλη θα επωφεληθούν από τυποποιημένες διαδικασίες για την έναρξη και τη διαχείριση συνεργατικών αμυντικών προγραμμάτων. Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη θα μπορούν να επωφελούνται από αυξημένο ποσοστό χρηματοδότησης στο πλαίσιο του EDIP, καθώς και από απλουστευμένες και εναρμονισμένες διαδικασίες προμηθειών. Όταν τα κράτη μέλη κατέχουν από κοινού τον εξοπλισμό που έχουν προμηθευτεί μέσω της SEAP (που ενεργεί ως διεθνής οργανισμός), θα μπορούν να **επωφελούνται από απαλλαγή από τον ΦΠΑ**. Επιπλέον, **το EDIP θα προβλέπει πριμοδότηση** για τα προϊόντα που αναπτύσσονται και αποτελούν αντικείμενο προμήθειας στο πλαίσιο SEAP, εάν τα οικεία κράτη μέλη συμφωνήσουν στην υιοθέτηση κοινής προσέγγισης όσον αφορά τις εξαγωγές στον τομέα της άμυνας. Επιπροσθέτως, το καθεστώς διεθνούς οργανισμού θα επιτρέπει στα κράτη μέλη, εφόσον το επιθυμούν, να εκδίδουν δανειακούς τίτλους για τη διασφάλιση του μακροπρόθεσμου σχεδίου χρηματοδότησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων. Παρότι η Ένωση δεν θα είναι υπεύθυνη για την έκδοση χρεογράφων από τα κράτη μέλη, οι συνεισφορές στο πλαίσιο του EDIP στη λειτουργία της SEAP ενδέχεται να βελτιώσουν τους όρους χρηματοδότησης από τα κράτη μέλη των εξοπλιστικών προγραμμάτων, τα οποία είναι επιλέξιμα για ενωσιακή στήριξη.

Το νέο αυτό εργαλείο θα συμβάλει επίσης στην εντατικοποίηση των προσπαθειών συνεργασίας των κρατών μελών, σύμφωνα με τις προτεραιότητες όσον αφορά τις δυνατότητες που έχουν συμφωνηθεί από κοινού από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής

εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ), κυρίως μέσω του σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων. Θα πρέπει να διευκολύνει και να στηρίζει την υλοποίηση έργων της PESCO και να συμβάλλει στην εκπλήρωση των δεσμευτικότερων υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο της υπό εξέλιξη στρατηγικής επανεξέτασης της PESCO, ο ύπατος εκπρόσωπος θα μπορούσε να συστήσει στα συμμετέχοντα κράτη μέλη να ενισχύσουν τις πλέον δεσμευτικές υποχρεώσεις που σχετίζονται με την EBTBA και να εξετάσουν το ενδεχόμενο ανάληψης πιθανών νέων υποχρεώσεων, ιδίως όσον αφορά τις κοινές προμήθειες από την EBTBA, σύμφωνα με τη φιλοδοξία της παρούσας στρατηγικής. Οι εκτιμήσεις αυτές θα μπορούσαν επίσης να ληφθούν υπόψη κατά τη δημιουργία και την υλοποίηση των έργων της PESCO.

Όπως περιγράφεται στην ενότητα 3 της παρούσας κοινής ανακοίνωσης, η SEAP θα μπορούσε επίσης να στηρίζει την ανάπτυξη πρωτοτύπων που προέρχονται από συνεργατικές δράσεις E&A και χρηματοδοτούνται από το ETA για βιομηχανική παραγωγή.

2.3. Επενδύοντας ευρωπαϊκά

Η πραγματοποίηση περισσότερων, καλύτερων και από κοινού επενδύσεων θα αυξήσει την αμυντική ετοιμότητα της Ένωσης μόνο εάν οι αυξημένες επενδύσεις ως αποτέλεσμα των μεγαλύτερων εθνικών προϋπολογισμών ωφελούν την αμυντική βιομηχανία της Ένωσης. Ωστόσο, η διοχέτευση των επενδύσεων των κρατών μελών στην EBTBA εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα της EBTBA να αποδείξει ότι μπορεί να ανταποκρίνεται στη ζήτηση των κρατών μελών τόσο ως προς την ταχύτητα όσο και ως προς τον όγκο.

Οι επείγουσες αποφάσεις αγορών που έλαβαν τα κράτη μέλη ενόψει της δραματικής επιδείνωσης του περιβάλλοντος ασφαλείας ελήφθησαν στο πλαίσιο μιας EBTBA που εξακολουθεί να περιορίζεται από τη μειωμένη παραγωγική ικανότητα εν καιρώ ειρήνης. Η εκτόξευση των αγορών ωφέλησε κυρίως τη βιομηχανία τρίτων χωρών. Ως εκ τούτου, η διαθεσιμότητα ως προς τον χρόνο και τον όγκο αποτελεί νέα παράμετρο της ανταγωνιστικότητας της EBTBA και της ασφαλείας της Ένωσης, ιδίως σε περιόδους αυξημένων εντάσεων στον τομέα της ασφαλείας.

Η ενίσχυση της τάσης αυτής είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των υφιστάμενων εξαρτήσεων ή τη δημιουργία νέων, με αποτέλεσμα να περιοριστεί ο δυναμικός ενάρετος κύκλος αυξημένων επενδύσεων που θα οδηγούσαν στην ενίσχυση της EBTBA. Ο όγκος των αγορών που πραγματοποιήθηκαν μέσω του προγράμματος στρατιωτικών πωλήσεων των ΗΠΑ (FMS) στην ΕΕ αυξήθηκε κατά 89 % μεταξύ 2021 και 2022²⁰. Επιπλέον, νεοεμφανιζόμενοι κατασκευαστές εξοπλισμών από άλλες τρίτες χώρες έχουν διεισδύσει στην αγορά της ΕΕ. Η τάση αυτή υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα της EBTBA και έχει ως αποτέλεσμα τα χρήματα των φορολογουμένων της ΕΕ να δημιουργούν θέσεις εργασίας στο εξωτερικό· επομένως, πρέπει να αντιστραφεί.

Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού, επιδιώκει τη δημιουργία **ευρωπαϊκού μηχανισμού στρατιωτικών πωλήσεων**, ώστε να διευκολυνθεί η διαθεσιμότητα αμυντικών προϊόντων από την EBTBA και να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη διαθεσιμότητα των προϊόντων αυτών. Η Επιτροπή προτείνει να δοκιμαστεί ο εν λόγω μηχανισμός μέσω πιλοτικού έργου που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του EDIP με σκοπό τη συνδημιουργία, με τα κράτη μέλη και τη βιομηχανία, ολοκληρωμένου μηχανισμού από το 2028 και μετά. Ο πιλοτικός

²⁰ Κέντρο Διεθνούς Πολιτικής, Security Assistance Monitor, securityassistance.org.

μηχανισμός θα διαρθρωθεί γύρω από τέσσερις πυλώνες: 1) κατάλογο αμυντικών προϊόντων, 2) χρηματοδοτική στήριξη για τη δημιουργία δεξαμενών γρήγορα διαθέσιμων αμυντικών δυνατοτήτων, 3) διατάξεις για τη διευκόλυνση των διαδικασιών προμηθειών, και 4) μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων για τους φορείς προμηθειών.

Πρώτον, η Επιτροπή, αξιοποιώντας τα υφιστάμενα εργαλεία²¹ και σε συνεργασία με τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού, θα εργαστεί για την κατάρτιση **ενιαίου, κεντρικού, επικαιροποιημένου καταλόγου αμυντικών προϊόντων** που θα αναπτύξει η EBTBA. Η κρίση των πυρομαχικών που ανέκυψε στο πλαίσιο του πολέμου στην Ουκρανία αποκάλυψε ότι η Ένωση είχε στη διάθεσή της σημαντική παραγωγική ικανότητα, ωστόσο η ευρεία υποεκτίμηση αυτής της παραγωγικής ικανότητας είχε ως αποτέλεσμα να εστιαστεί το ενδιαφέρον στους παραγωγούς τρίτων χωρών. Αυτές οι λανθασμένες αντιλήψεις είναι επιζήμιες για την EBTBA και θα πρέπει να διορθωθούν. Για να αυξηθεί η προβολή λύσεων παραγόμενων στην ΕΕ, η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού, θα παράσχει ένα ενιαίο σημείο εισόδου που θα επιτρέπει τον προσδιορισμό των αμυντικών προϊόντων που παράγονται από την EBTBA. Ο κατάλογος αυτός θα τροφοδοτείται από τη βιομηχανία σε εθελοντική βάση, μέσω ειδικών προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Δεύτερον, η Επιτροπή θα στηρίζει τη δημιουργία **δεξαμενών αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας**, προκειμένου να αυξηθεί η διαθεσιμότητα αμυντικών προϊόντων παραγόμενων στην ΕΕ και να επιταχυνθεί ο χρόνος παράδοσής τους. Η βιομηχανία μας, λόγω της παραγωγής σε περιορισμένες ποσότητες για μικρότερες εθνικές αγορές, αντιμετωπίζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα έναντι των παραγόντων τρίτων χωρών. Παρότι τα προϊόντα των κατασκευαστών της ΕΕ έχουν παρόμοιο ή μικρότερο χρόνο παράδοσης σε σύγκριση με τα προϊόντα των κατασκευαστών τρίτων χωρών, το γεγονός ότι τα προϊόντα τρίτων χωρών μπορούν συχνά να καθίστανται άμεσα διαθέσιμα από τα αποθέματα που υπάρχουν σε τρίτες χώρες οδηγεί σε αυξημένη ταχύτητα διάθεσής τους στην αγορά, με αποτέλεσμα αυτές οι λύσεις από τρίτες χώρες να είναι πιο ελκυστικές. Στο πλαίσιο του EDIP, η Επιτροπή προτείνει να στηριχθεί οικονομικά η αγορά πρόσθετων ποσοτήτων αμυντικών δυνατοτήτων τις οποίες τα κράτη μέλη έχουν αποφασίσει να προμηθευτούν από κοινού στο πλαίσιο της SEAP. Με τον τρόπο αυτόν θα καταστεί δυνατή η δημιουργία στρατηγικών αποθεμάτων που θα μπορούν να διατίθενται γρήγορα για επιπλέον πελάτες και, κατ' επέκταση, θα δημιουργηθεί ένα ελκυστικό σύστημα από κυβέρνηση σε κυβέρνηση. Η διακυβέρνηση σχετικά με τη χρήση των αποθεμάτων εξοπλισμού θα καθοριστεί από τα κράτη μέλη που αποτελούν μέρος των δομών για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα εξοπλισμών.

Τρίτον, η Επιτροπή προτείνει να θεσπιστεί **τυποποιημένο καθεστώς που θα εφαρμόζεται στις μελλοντικές αμυντικές συμβάσεις και στις συμφωνίες-πλαίσια** με κατασκευαστές που έχουν την έδρα τους στην ΕΕ. Το ενωσιακό δίκαιο επιτρέπει ήδη στα κράτη μέλη να ανοίγουν τις οικείες συμβάσεις και συμφωνίες-πλαίσια και σε άλλα κράτη μέλη, όταν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται από την έναρξη της διαδικασίας προμηθειών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη κάνουν πολύ σπάνια χρήση αυτής της δυνατότητας. Κατά συνέπεια, οι προμήθειες μέσω τέτοιων συμβάσεων και συμφωνιών-πλαisiών από άλλα κράτη μέλη είναι πολύ περιορισμένες. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση με διαρθρωτικό τρόπο, το εν λόγω τυποποιημένο καθεστώς θα προβλέπει ότι, εκτός εάν ορίζεται ρητά διαφορετικά, **μια αμυντική σύμβαση/συμφωνία-πλαίσιο θα μπορεί να επεκταθεί** σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για το κράτος μέλος που προβαίνει στην προμήθεια (με την επιφύλαξη της σύμφωνης γνώμης των εν λόγω

²¹ Όπως η βάση δεδομένων EUCLID του ΕΟΑ.

κρατών μελών). Επιπλέον, με βάση την πρακτική που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη από την έναρξη του επιθετικού πολέμου πλήρους κλίμακας της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, φαίνεται αναγκαίο να επιτραπεί στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν επίσης τις υφιστάμενες εθνικές συμβάσεις-πλαίσια με κατασκευαστές που έχουν την έδρα τους στην ΕΕ για την προμήθεια πρόσθετων ποσοτήτων για λογαριασμό άλλων (πλαίσιο επικεφαλής κράτους). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει, στο πλαίσιο του EDIP, **την παράταση της προσωρινής παρέκκλισης από την οδηγία 2009/81/ΕΚ**, όπως προβλέπεται στον κανονισμό ASAP. Δυνάμει αυτής της «ρήτρας βιομηχανικής αλληλεγγύης», τα κράτη μέλη θα μπορούν να επωφελούνται από τις συμβάσεις άλλων κρατών μελών, να μειώνουν τη διοικητική (καθώς και τη βιομηχανική) τους επιβάρυνση και να αποκτούν εξοπλισμό με μειωμένο χρόνο παράδοσης.

Τέταρτον, για να διευκολυνθούν οι προμήθειες από την EBTBA, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να ζητήσουν στήριξη στο πλαίσιο των υφιστάμενων μέσων της ΕΕ, όπως το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI)²² για την **ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων**, καθώς και για την **εφαρμογή των σχετικών μεταρρυθμίσεων**. Ειδικότερα, οι εθνικοί οργανισμοί προμηθειών των κρατών μελών θα μπορούσαν να ζητήσουν στήριξη για την απλούστευση των διαδικασιών προμηθειών, την αναδιοργάνωση των δομών διακυβέρνησης, την ανταλλαγή πληροφοριών, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, με στόχο τη βελτίωση των κοινών προμηθειών στην Ένωση. Ο ΕΟΑ θα στηρίζει περαιτέρω αυτήν την ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων παρέχοντας φόρουμ για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και προβλέποντας περαιτέρω συνεργατικές δράσεις στο πλαίσιο του οικείου δικτύου εμπειρογνομόνων για τις αγορές αμυντικού εξοπλισμού.

Όπως και στην περίπτωση των συνεργατικών προμηθειών, είναι ουσιώδες η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού να μπορούν να μετρούν, από κοινού με τα κράτη μέλη, την πρόοδο που επιτυγχάνεται στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας στρατηγικής, χάρη στα στοιχεία που παρέχουν τα κράτη μέλη.

Οι αυξημένες επενδύσεις στον τομέα της άμυνας θα επιτύχουν τον σκοπό τους μόνο μέσω της αυξημένης συνεργασίας ως προϋπόθεσης για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων ανεπαρκειών. Για να επιτευχθεί ανθεκτικότητα ανάλογη με το επίπεδο απειλής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που προσφέρει η EBTBA μέσω της συνεργασίας σε όλο το φάσμα των επενδύσεων και των αγορών. Δύο δείκτες μπορούν να χρησιμεύσουν για τη μέτρηση της προόδου που επιτυγχάνεται στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας στρατηγικής.

Πρώτον, μεταξύ του 2017 και του 2023 η αμυντική αγορά της ΕΕ αυξήθηκε κατά 64 %, ενώ το αμυντικό εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών σημείωσε οριακή μόνο άνοδο και πλέον αντιπροσωπεύει μόλις το 15 % της συνολικής αξίας της αμυντικής αγοράς της ΕΕ²³.

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1).

²³ Τα στοιχεία από τις ετήσιες εκθέσεις και τη βάση δεδομένων της EYED σχετικά με τις εξαγωγές όπλων των κρατών μελών της ΕΕ παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις που επηρεάζουν την ευρωπαϊκή αμυντική αγορά και βιομηχανία. Επιτρέπουν να μετρηθεί ιδίως η ένταση των ενδοενοσιακών εμπορικών ροών, η οποία παρέχει ενδείξεις σχετικά με την ένταση τόσο των διασυνοριακών προμηθειών τελικών προϊόντων όσο και των διασυνοριακών ροών στις αλυσίδες εφοδιασμού της EBTBA. Πράγματι, όσον αφορά τις αμυντικές προμήθειες των κρατών μελών, τα στοιχεία σχετικά με την καταγωγή των προϊόντων δεν συλλέγονται σε κεντρικό επίπεδο. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής, από κοινού με την EYED και τον ΕΟΑ, θα συνεργαστούν με τα κράτη μέλη για την

Η τάση αυτή θα πρέπει να αντιστραφεί. Τα κράτη μέλη καλούνται να διασφαλίσουν ότι, **έως το 2030, η αξία του ενδοενοσιακού αμυντικού εμπορίου θα αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 35 % της αξίας της αμυντικής αγοράς της ΕΕ.**

Επιπλέον, πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι σχεδόν το 80 % των αμυντικών επενδύσεων των κρατών μελών από το 2022 έχει πραγματοποιηθεί με προμηθευτές τρίτων χωρών, έναντι περίπου 60 % πριν από τον πόλεμο. Αυτή η ανησυχητική κάμψη, παρότι δικαιολογείται ενδεχομένως από λόγους επείγουσας ανάγκης, μπορεί να αντιμετωπιστεί με την επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας και απτής προόδου ως προς τη διαθεσιμότητα και τους χρόνους παράδοσης των προϊόντων από την ΕΒΤΒΑ.

Για την επίτευξη της κοινής φιλοδοξίας που ενσαρκώνει η παρούσα στρατηγική, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αντιστρέψουν την τρέχουσα τάση και να προσαρμόσουν σταδιακά το επίπεδο των προμηθειών τους από την ΕΒΤΒΑ αρχικά στο προ του πολέμου επίπεδο και, στη συνέχεια, να το αυξήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο πέραν αυτού του επιπέδου. **Τα κράτη μέλη καλούνται να σημειώσουν σταθερή πρόοδο όσον αφορά την προμήθεια τουλάχιστον του 50 % των αμυντικών επενδύσεών τους εντός της ΕΕ έως το 2030 και του 60 % έως το 2035²⁴.**

Η αντιστροφή των σημερινών τάσεων και η εκπλήρωση των εν λόγω δεικτών αναφοράς θα αυξήσουν αισθητά την ανθεκτικότητα της Ένωσης και την ασφάλεια των πολιτών μας. Η πρόσθετη στήριξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας από το EDIP και το ETA, καθώς και από τα διάδοχα προγράμματα από το 2028 και μετά, σε συνδυασμό με ισχυρή πολιτική βούληση και δέσμευση των κρατών μελών, καθιστούν τα εν λόγω κριτήρια αναφοράς ρεαλιστικά και εφικτά.

Μελλοντική πορεία:

Προκειμένου να μπορέσουν τα κράτη μέλη να επενδύσουν περισσότερο, καλύτερα, μαζί και ευρωπαϊκά, η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού:

- θα δημιουργήσουν νέα **κοινή λειτουργία προγραμματισμού και προμηθειών**, με τη σύσταση Συμβουλίου Αμυντικής Βιομηχανικής Ετοιμότητας, καθώς και ομάδας υψηλού επιπέδου για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία με συμβουλευτικό ρόλο.

Η Επιτροπή:

- προτείνει να **επεκταθεί, στο πλαίσιο του EDIP, η λογική του EDIRPA** για τη στήριξη της συνεργασίας κατά την προμήθεια προϊόντων που προέρχονται από την ΕΒΤΒΑ.

ανάπτυξη μεθοδολογίας που θα μετρά το μερίδιο των προμηθειών από την ΕΒΤΒΑ σε σύγκριση με το μερίδιο προμηθειών από οντότητες τρίτων χωρών.

²⁴ Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης σχετικά με την ανάλυση των επενδυτικών κενών στον τομέα της άμυνας, η Επιτροπή ανέφερε, βάσει επιστημονικής δημοσίευσης του D. Fiott (η οποία χρησιμοποιούσε στοιχεία για τις εισαγωγές/εξαγωγές του υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ) ότι μεταξύ του 2007 και του 2016 πάνω από το 60 % του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού για τις αμυντικές προμήθειες δαπανήθηκε για στρατιωτικές εισαγωγές από τρίτες χώρες. Όπως αναφέρεται στο πλαίσιο 1, κατά την περίοδο από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας έως τον Ιούνιο του 2023, το 78 % των αγορών αμυντικού εξοπλισμού από τα κράτη μέλη της ΕΕ πραγματοποιήθηκε από τρίτες χώρες, ενώ μόνο οι ΗΠΑ αντιπροσώπευαν το 63 % αυτού του μεριδίου.

- προτείνει να καταστεί δυνατή, στο πλαίσιο του EDIP, η **ταχεία αμοιβαία αναγνώριση της πιστοποίησης** σε περιόδους κρίσεων·
- προτείνει να τεθεί στη διάθεση των κρατών μελών νέο νομικό πλαίσιο, η δομή για το **ευρωπαϊκό πρόγραμμα εξοπλισμών (SEAP)**, προκειμένου να ενισχυθεί η αμυντική συνεργασία, σε πλήρη συμπληρωματικότητα με το πλαίσιο της PESCO·
- προτείνει τη σταδιακή δημιουργία **ευρωπαϊκού μηχανισμού στρατιωτικών πωλήσεων** με στόχο την ενθάρρυνση της διαθεσιμότητας εξοπλισμού της ΕΕ ως προς τον χρόνο και τον όγκο·
- προτείνει, μέσω του EDIP, τη δρομολόγηση **ευρωπαϊκών αμυντικών έργων κοινού ενδιαφέροντος** που θα συμβάλουν —σε επίπεδο ΕΕ— στην εξασφάλιση και την προστασία της ελεύθερης πρόσβασης της Ένωσης και των κρατών μελών σε διαφιλονικούμενους τομείς, όπως ο κυβερνοχώρος, το διάστημα, ο αέρας και η θάλασσα, καθώς και στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων ανάπτυξης δυνατοτήτων της ΕΕ.

Επιπλέον, ο ύπατος εκπρόσωπος:

- θα συστήσει στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην PESCO, στο πλαίσιο της στρατηγικής επανεξέτασης της PESCO για την περίοδο 2023-2025, να **ενισχύσουν τις δεσμευτικότερες υποχρεώσεις σε σχέση με την ΕΒΤΒΑ** (ή να εξετάσουν το ενδεχόμενο ανάληψης πιθανών νέων) και να αξιοποιήσουν τα έργα της PESCO για την εκπλήρωση της φιλοδοξίας της παρούσας στρατηγικής.

3. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ: ΜΙΑ ΕΒΤΒΑ ΜΕ ΥΨΗΛΟ ΒΑΘΜΟ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΙΚΟ ΟΡΙΖΟΝΤΑ

Η ΕΕ μπορεί ήδη να βασιστεί σε μια συνολικά ανταγωνιστική, παγκόσμια κλάση ΕΒΤΒΑ. Ωστόσο, σε ένα δραματικά μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό πλαίσιο, στο οποίο η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη για την ασφάλεια των πολιτών τους, η συνεργασία με μια ανθεκτικότερη ΕΒΤΒΑ με υψηλότερο βαθμό ανταπόκρισης είναι πιο σημαντική από ποτέ. Το ζητούμενο είναι να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για να ανταποκριθεί η βιομηχανία της ΕΕ στη ζήτηση των κρατών μελών ως προς τον χρόνο και την κλίμακα. Παρότι είναι ευθύνη των κρατών μελών να πραγματοποιούν σταθερές και μακροπρόθεσμες παραγγελίες ώστε να διασφαλίζεται η αναγκαία προβλεψιμότητα της αγοράς για την αμυντική βιομηχανία, η Επιτροπή είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει τα προνόμιά της και τα σχετικά προγράμματά της για να στηρίξει την προσπάθεια αυτή.

3.1. Στήριξη της ταχύτερης αντίδρασης και της ευέλικτης προσαρμογής σε επείγουσες ανάγκες

Όπως αποδείχθηκε σαφώς μετά τη ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας, η ασφάλεια της Ένωσης και η ικανότητά της να στηρίζει αποτελεσματικά τους εταίρους της εξαρτώνται από την ικανότητά της να κινητοποιεί ταχέως αμυντικό εξοπλισμό. Δεδομένου ότι το επίπεδο απειλής είναι πιθανό να παραμείνει υψηλό για το προβλέψιμο μέλλον, η ΕΒΤΒΑ πρέπει να μπορεί να παρέχει ό,τι είναι αναγκαίο, στις κατάλληλες ποσότητες και περιοχές και την κατάλληλη στιγμή. Για να επιτευχθεί αυτό, η ΕΒΤΒΑ πρέπει να αλλάξει πλεύση και να αναλάβει περισσότερους κινδύνους για να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες όλων των κρατών μελών.

Η κινητοποίηση της ΕΒΤΒΑ θα πρέπει να έχει ως στόχο την αύξηση της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας του εφοδιασμού σε ολόκληρη την Ευρώπη, λαμβανομένων πλήρως υπόψη των ιδιαίτερων αναγκών των κρατών μελών που είναι αντικειμενικά πιο άμεσα

εκτεθειμένα στον κίνδυνο πραγμάτωσης συμβατικών στρατιωτικών απειλών. Για τον σκοπό αυτόν, απαιτείται επίσης να αντιμετωπιστούν τα σημεία συμφόρησης όσον αφορά την ταχεία, αποτελεσματική και απρόσκοπτη κυκλοφορία αμυντικού εξοπλισμού και δυνατοτήτων μέσω περαιτέρω επενδύσεων στη στρατιωτική κινητικότητα.

Η ΕΕ θα ακολουθήσει αυτήν την αλλαγή νοοτροπίας και θα συμβάλει στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων για τις προσπάθειες της αμυντικής βιομηχανίας της, ώστε να ενισχύσει την ετοιμότητά της, στηρίζοντας την εντατικοποίηση της παραγωγικής ικανότητας στην ΕΕ, σε τομείς που προσδιορίζονται συλλογικά από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή, με ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ και στις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Εν προκειμένω, **η Επιτροπή προτείνει να επεκταθεί η λογική παρέμβασης του προγράμματος ASAP**, πέρα από τα πυρομαχικά εδάφους-εδάφους και τους πυραύλους, ώστε να μπορέσει η ΕΕ να επιταχύνει τις παραγωγικές επενδύσεις στην ΕΒΤΒΑ για τα προϊόντα που είναι περισσότερο αναγκαία. Η χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ θα πρέπει να προβλέψει την αύξηση του όγκου παραγωγής σχετικού αμυντικού εξοπλισμού, να συμβάλει στη μείωση του χρόνου παράδοσής του και στην αντιμετώπιση πιθανών σημείων συμφόρησης και παραγόντων που θα μπορούσαν να καθυστερήσουν ή να εμποδίσουν την προμήθεια και την παραγωγή του. Στο μέτρο του δυνατού, η εν λόγω χρηματοδοτική στήριξη θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει τις διασυννοριακές βιομηχανικές συμπράξεις και τη συνεργασία των σχετικών εταιρειών σε μια κοινή προσπάθεια της βιομηχανίας, με πλήρη σεβασμό των σχετικών δημοσιονομικών κανόνων και των κανόνων ανταγωνισμού.

Ωστόσο, για τη στήριξη της εντατικοποίησης απαιτείται επίσης να αντιμετωπιστούν οι βιομηχανικές συνέπειες της μείωσης μόλις καλυφθεί η αύξηση της ζήτησης. Η πραγματοποίηση επενδύσεων σήμερα στην ανάπτυξη **«εγκαταστάσεων σε μόνιμη ετοιμότητα» και στην πιθανή αναπροσαρμογή της χρήσης των μη στρατιωτικών γραμμών παραγωγής** θα συμβάλει στην ασφάλεια των πολιτών της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα διατηρηθεί η ευελιξία της παραγωγικής ικανότητας της ΕΒΤΒΑ και θα διαφυλαχθεί η συνολική ανταγωνιστικότητά της.

Η Επιτροπή θα συμβάλει, μέσω του EDIP, στη δημιουργία «συνεχώς διαθέσιμης» πλεονάζουσας βιομηχανικής παραγωγικής ικανότητας που θα παράσχει την αναγκαία ευελιξία για την εντατικοποίηση της παραγωγικής ικανότητας ως απάντηση στις επείγουσες αυξήσεις της ζήτησης. Κάτι τέτοιο θα ήταν σκόπιμο ιδίως εκεί όπου τα κράτη μέλη εντόπισαν κρίσιμες ελλείψεις εφοδιασμού.

Θα είναι δυνατό να προβλεφθεί η χρηματοδότηση, για παράδειγμα, μηχανών-εργαλείων και σχετικών δαπανών προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί ότι, σε περίπτωση σοβαρής κρίσης, η ΕΒΤΒΑ θα μπορεί να παράγει μαζικά ό,τι χρειάζεται σε σύντομο χρονικό διάστημα, καθώς θα έχει βελτιωθεί η διαθεσιμότητα παραγωγικών ικανοτήτων, ενώ παράλληλα θα εκσυγχρονιστούν οι τεχνολογίες παραγωγής, όπου είναι δυνατόν. Με τον τρόπο αυτόν θα εξασφαλιστεί η δυνατότητα άμεσης εντατικοποίησης σε περίπτωση ανάγκης.

Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης, από κοινού με τα κράτη μέλη, μέτρα για την ταχεία κινητοποίηση γραμμών παραγωγής από τη μη στρατιωτική βιομηχανία για σκοπούς αμυντικής παραγωγής και για να διασφαλίσει ότι στο πλαίσιο τέτοιων σεναρίων θα είναι διαθέσιμο το απαιτούμενο ειδικευμένο εργατικό δυναμικό (π.χ. προετοιμασία προσωπικού για ελέγχους ασφαλείας και κατάρτιση). Χάρη σ' αυτές τις αποτελεσματικές, πρακτικές λύσεις, η παραγωγή της ΕΒΤΒΑ θα είναι έτοιμη να προσαρμοστεί χωρίς καθυστέρηση στις διακυμάνσεις της ζήτησης που εκφράζουν τα κράτη μέλη.

Πλαίσιο 3. Τα οφέλη από την αυξημένη ικανότητα ανταπόκρισης: επίτευξη της μαζικής παραγωγής αμυντικών δρόνων στο πλαίσιο των συνεχιζόμενων προσπαθειών για την αξιοποίηση του δυναμικού τους

Τα μη επανδρωμένα συστήματα διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στον εναέριο, στον θαλάσσιο και στον χερσαίο τομέα του πολεμικού θεάτρου της Ουκρανίας, καθώς χρησιμοποιούνται ευρέως για την αναγνώριση και τη συλλογή πληροφοριών, την υποστήριξη πυρός, καθώς και ως επενεργητές. Εκτιμάται ότι η Ουκρανία χρησιμοποιεί έως και 10 000 εναέριους δρόνους μηνιαίως στο πεδίο της μάχης, ενώ παράλληλα παράγει 40 000 νέους κάθε μήνα.

Οι περισσότεροι από αυτούς είναι χαμηλού κόστους αναλώσιμα, συχνά εμπορικοί μη στρατιωτικοί δρόνοι με αναπροσαρμοσμένη χρήση, ικανοί ωστόσο να καταστρέψουν πολύ πιο δαπανηρό εξοπλισμό. Παρότι δεν μειώνουν την περίπτωση χρήσης ευρέως φάσματος στρατιωτικών δρόνων ειδικού σκοπού, έχει αποδειχθεί η σημαντική τακτική και στρατηγική τους αξία.

Ενώ από το 2017 το ΕΤΑ και τα πρόδρομα προγράμματά του στηρίζουν οικονομικά δράσεις E&A στον τομέα της άμυνας σε σχέση με μη επανδρωμένα συστήματα, η ανάπτυξη της ικανότητας για ταχεία εντατικοποίηση και επίτευξη της **μαζικής παραγωγής τέτοιου εξοπλισμού μπορεί να προσδιοριστεί ως βασικό στοιχείο της αμυντικής ετοιμότητας της ΕΕ** έναντι συγκρούσεων υψηλής έντασης. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο δράσεων στο πλαίσιο του μελλοντικού EDIP, ενώ θα πρέπει να εντοπιστεί και να εξαλειφθεί κάθε κρίσιμη εξάρτηση ή σημείο συμφόρησης. Στο πλαίσιο του EDIRPA είναι επίσης δυνατή η στήριξη της κοινής προμήθειας δρόνων ή της αναχαίτισης μη επανδρωμένων εναέριων συστημάτων.

Τα μη επανδρωμένα εναέρια συστήματα συγκαταλέγονται επίσης μεταξύ των αναγκών προτεραιότητας της Ουκρανίας που θα μπορούσαν δυνητικά να υποστηριχθούν μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη, σε συντονισμό με τις εργασίες που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των συνασπισμών ικανοτήτων με βάση την ομάδα επαφής για την άμυνα της Ουκρανίας.

Στις 29 Νοεμβρίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε την **ευρωπαϊκή στρατηγική δρόνων 2.0**, στο πλαίσιο της οποίας υλοποιούνται διάφορες εμβληματικές δράσεις. Εκτός από τη χρηματοδότηση σχετικών δράσεων E&A στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων Ευρώπη» και του ΕΤΑ, έχουν δρομολογηθεί και άλλες δράσεις: πρώτον, συντονισμένες προσκλήσεις που συνδυάζουν χρηματοδότηση από μέσα της ΕΕ και δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για τη στήριξη ενός νέου εμβληματικού έργου για τις «τεχνολογίες δρόνων»· δεύτερον, η ανάπτυξη στρατηγικού χάρτη πορείας για την τεχνολογία των δρόνων προκειμένου να προσδιοριστούν τομείς προτεραιότητας για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας, τη μείωση των υφιστάμενων στρατηγικών εξαρτήσεων και την αποφυγή της εμφάνισης νέων, ή τη δημιουργία δικτύου της ΕΕ για κέντρα δοκιμών μη στρατιωτικών – αμυντικών δρόνων με σκοπό τη διευκόλυνση των ανταλλαγών μεταξύ του μη στρατιωτικού και του αμυντικού τομέα.

Για την περαιτέρω στήριξη της ευελιξίας της EBTBA, η Επιτροπή προτείνει, στο πλαίσιο του προτεινόμενου EDIP, τη δημιουργία **ταμείου για την επιτάχυνση του μετασχηματισμού των αλυσίδων αμυντικού εφοδιασμού (FAST)**. Το ταμείο θα έχει ως στόχο να διευκολύνει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση με δανειακά και/ή ίδια

κεφάλαια των ΜΜΕ και των μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης που εκβιομηχανίζουν αμυντικές τεχνολογίες και/ή παράγουν αμυντικά προϊόντα ή που έχουν άμεσα σχέδια να ασκήσουν τις εν λόγω δραστηριότητες. Το FAST θα μπορούσε να επιτρέψει τη δημιουργία ενός πολλαπλάσιου από τον προϋπολογισμό που διατίθεται στην πρωτοβουλία από το EDIP σε δάνεια ή επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου.

Το FAST, με τη μόχλευση πρόσθετων δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων για τη στήριξη της EBTBA, θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα των αξιακών αλυσίδων της αμυντικής βιομηχανίας της Ένωσης. Η πρωτοβουλία αυτή θα πρέπει επίσης να συμβάλει στη στήριξη της ανάπτυξης ενός οικοσυστήματος επενδυτών που θα επικεντρώνεται στα στάδια ανάπτυξης, επενδύοντας σε κρίσιμους αμυντικούς προμηθευτές και στηρίζοντας την επέκταση των καινοτόμων αμυντικών εταιρειών.

3.2. Επιδίωξη της τεχνολογικής πρωτοπορίας στον τομέα της άμυνας

Παράλληλα με τη διασφάλιση της ικανότητας της ΕΕ να ανταποκρίνεται σε επίπεδο παραγωγής σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ασφάλειας, είναι εξίσου σημαντικό να παραμείνει η Ευρώπη στην αιχμή της καινοτομίας. Είναι αναγκαίο περισσότερο από ποτέ να συνεχιστούν οι προσπάθειες στον τομέα της E&A για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της EBTBA μακροπρόθεσμα, ιδίως όσον αφορά τη διαθεσιμότητά της να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό της αριστείας των επιστημόνων, των μηχανικών και των φορέων καινοτομίας της. Βραχυπρόθεσμα, μέσω της επίτευξης τεχνολογικών καινοτομιών θα υποστηριχθεί επίσης η αντιμετώπιση των τρεχουσών προκλήσεων, συμπεριλαμβανομένου του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία.

3.2.1. Στήριξη της καινοτομίας και αξιοποίηση του αμυντικού δυναμικού των ΜΜΕ

Το ΕΤΑ, ενθαρρύνοντας και στηρίζοντας μια πιο διαρθρωμένη και συστηματική συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ, έχει προετοιμάσει το έδαφος προς μια πιο καινοτόμο EBTBA, καθώς και προς το άνοιγμα και τον εξευρωπαϊσμό των αλυσίδων εφοδιασμού. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αυξηθεί περαιτέρω το επίπεδο φιλοδοξίας της ΕΕ όσον αφορά την αποτελεσματική προώθηση των αμυντικών καινοτομιών και την εμφάνιση νέων παραγόντων στις αμυντικές εφοδιαστικές αλυσίδες. Ο τομέας πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τους ταχύτερους κύκλους μη στρατιωτικής καινοτομίας για τεχνολογίες με δυνατότητες διπλής χρήσης, ώστε να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητά του και να διασφαλίσει το προβάδισμα του στρατού στο πεδίο της μάχης.

Για να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα, η ικανότητα και η αυτονομία ανάπτυξης καινοτόμων αμυντικών προϊόντων πρέπει επίσης να υποστηριχθούν από τη στήριξη της έρευνας για ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις αμυντικές δυνατότητες, μεταξύ άλλων σε ανατρεπτικές τεχνολογίες. Οι τεχνολογίες αυτές μπορούν να έχουν ριζικά μετασχηματιστική επίδραση στους στρατούς των κρατών μελών και να προσφέρουν κρίσιμο επιχειρησιακό πλεονέκτημα. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΕ πρέπει να επιδιώξει να προσφέρει στις καινοτόμες επιχειρήσεις —ιδίως στις νεοφυείς επιχειρήσεις, στις ΜΜΕ, στις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης και στους ερευνητικούς και τεχνολογικούς οργανισμούς (ΕΤΟ)— **πιο ευέλικτους, ταχύτερους και πιο λιτούς κύκλους χρηματοδότησης και να διευκολύνει τη βελτίωση των συνδέσεων με στρατιωτικούς τελικούς χρήστες και επενδυτές.**

Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα καινοτομίας της ΕΕ στον τομέα της άμυνας (EUDIS), το οποίο αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του ΕΤΑ με προϋπολογισμό ύψους 2 δισ. EUR²⁵, θα προτείνει, στο πλαίσιο του παρόντος ΠΔΠ, υπηρεσίες στήριξης της καινοτομίας για μεμονωμένες οντότητες, μεταξύ άλλων μέσω της σύναψης σχέσεων με επενδυτές, εταίρους και τελικούς χρήστες, και θα ενισχύσει τη στήριξη για δοκιμή και επικύρωση καινοτόμων προϊόντων και τεχνολογιών. Θα εργαστεί για τη μείωση της γραφειοκρατίας, ιδίως για τις ΜΜΕ και τις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, διερευνώντας, για παράδειγμα, την καθιέρωση «**συνεχώς διαθέσιμων**» («**ever-warm**») **προσκλήσεων υποβολής έργων**, καθώς και τρόπους στήριξης της μεταφοράς υποσχόμενων τεχνολογιών από τον μη στρατιωτικό τομέα στον τομέα της άμυνας, κατά περίπτωση.

Η συνεχής και εντατική συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EUDIS) και του ΕΟΑ (Κόμβος για την Αμυντική Καινοτομία της ΕΕ — HEDI) επιτρέπει στους φορείς καινοτομίας στον τομέα της άμυνας να αξιοποιήσουν πλήρως τα ειδικά προσαρμοσμένα μέτρα στήριξης της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησης σχετικά με τις απαιτήσεις όσον αφορά τις δυνατότητες των στρατιωτικών τελικών χρηστών και τις ευκαιρίες σύνδεσης με τις ευρωπαϊκές αμυντικές κοινότητες. Σε ετήσια βάση, το EUDIS, σε στενή συνεργασία με τον HEDI, στηρίζει έως και 400 καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ για να τις βοηθήσει να ξεπεράσουν τους παραδοσιακούς φραγμούς εισόδου.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα στηρίξουν μαραθώνιους ανάπτυξης εφαρμογών (hackathons), μετά από διαβούλευση με τον ΕΟΑ (HEDI), στο πλαίσιο των οποίων νέοι μηχανικοί και νεοφυείς επιχειρήσεις θα συγκεντρώνονται και θα ανταγωνίζονται για την εξεύρεση της βέλτιστης λύσης σε συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν το πεδίο της μάχης, αρχής γενομένης από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν επιτόπου οι ουκρανικές ένοπλες δυνάμεις. Για την περαιτέρω στήριξη της ουκρανικής τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας, ένα **Γραφείο Καινοτομίας της ΕΕ στο Κίεβο** θα λειτουργήσει ως γέφυρα μεταξύ νεοφυών επιχειρήσεων και φορέων καινοτομίας της ΕΕ, αφενός, και της βιομηχανίας και των ενόπλων δυνάμεων της Ουκρανίας, αφετέρου. Θα συμβάλει στη μεταφορά τεχνολογικών καινοτομιών που μπορούν να έχουν αντίκτυπο στο πεδίο της μάχης.

Πλαίσιο 4. ΜΜΕ: ήδη στο επίκεντρο των προσπαθειών της ΕΕ για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανίας

Οι ΜΜΕ, καθώς αποτελούν ευέλικτους παράγοντες, διαδραματίζουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο ως πάροχοι ανατρεπτικών τεχνολογιών και καινοτομίας στην αμυντική κοινότητα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα για τη στήριξη της πιο ενεργού συμβολής των ΜΜΕ στην Ε&Α της ΕΕ στον τομέα της άμυνας, ιδίως με την παροχή **ειδικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του ΕΤΑ που απευθύνονται σε ΜΜΕ** και, παράλληλα, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής τους σε όλα τα άλλα έργα. Η διασυννοριακή συνεργασία με τη συμμετοχή των ΜΜΕ είναι ένα από τα κριτήρια ανάθεσης του προγράμματος του ΕΤΑ, ενώ παρέχονται οικονομικές πριμοδοτήσεις με βάση το επίπεδο συμμετοχής των ΜΜΕ σε αναπτυξιακές δράσεις.

Ως αποτέλεσμα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του ΕΤΑ του 2021 και του 2022, 511 ΜΜΕ έλαβαν 354 εκατ. EUR, που αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα το 40 % των συμμετεχόντων και το 20 % της χρηματοδότησης. Στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του ΕΤΑ του 2023, η συμμετοχή των ΜΜΕ αντιπροσώπευε περίπου το 50 %

²⁵ Προϋπολογισμός ύψους 1,46 δισ. EUR προερχόμενος από το ΕΤΑ και μόχλευση 500 εκατ. EUR από άλλες δημόσιες και ιδιωτικές πηγές.

του συνολικού αριθμού οντοτήτων, οι οποίες ζητούσαν το 30 % του συνολικού ζητούμενου ποσού επιχορήγησης. **Για την περίοδο 2023-2027 εκτιμάται ότι το ΕΤΑ θα πρέπει να χρηματοδοτήσει τις ΜΜΕ με ποσό έως 840 εκατ. EUR.**

Το 2022 το ΕΤΑ διέθεσε 224 εκατ. EUR σε αμυντικές καινοτομίες και στη στήριξη των ΜΜΕ στο πλαίσιο του EUDIS, μεταξύ άλλων και σε ειδικές δραστηριότητες, όπως τεχνολογικές προκλήσεις. Τα μέτρα EUDIS αναπτύσσονται περαιτέρω και εφαρμόζονται για τη στήριξη των ΜΜΕ καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ανάπτυξής τους. Τον Ιανουάριο του 2024 επιτεύχθηκε ένα σημαντικό ορόσημο, με τη δρομολόγηση **μηχανισμού μετοχικού κεφαλαίου στον τομέα της άμυνας** μέσω του οποίου θα επενδυθούν, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, μέρος του Ομίλου ΕΤΕπ, **έως και 500 εκατ. EUR σε ελπιδοφόρες ΜΜΕ στον τομέα της άμυνας ώστε να στηριχθεί η ανάπτυξη τους.** Το 2024 αναμένεται να δρομολογηθεί επιταχυντής άμυνας και θα διοργανωθούν δραστηριότητες ανάπτυξης επαφών με επενδυτές.

3.2.2. Βοηθώντας τα έργα του ΕΤΑ να καταστούν απτή πραγματικότητα πέρα από το στάδιο της E&A

Το ΕΤΑ, το οποίο διέθεσε περισσότερα από 1 δισ. EUR ετησίως κατά την περίοδο 2021-2027, αποτελεί ήδη ισχυρό μέσο για την τόνωση της βιομηχανικής συνεργασίας στον τομέα της άμυνας και την παροχή κινήτρων για διασυνοριακή έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της άμυνας, συμβάλλοντας σε περισσότερες ευρωπαϊκές αξιακές αλυσίδες της αμυντικής βιομηχανίας²⁶.

Ωστόσο, πέραν των σταδίων έρευνας και πρώιμης ανάπτυξης, οι συνεργασίες αντιμετωπίζουν «χρονική υστέρηση εμπορίας» στο στάδιο της ανάπτυξης πρωτοτύπων, όπου το απαιτούμενο επίπεδο συμμετοχής των κρατών μελών αυξάνεται σημαντικά.

Επιπλέον, οι αποκλίνουσες επιχειρησιακές απαιτήσεις και εθνικές βιομηχανικές πολιτικές ενδέχεται να οδηγήσουν τις αμυντικές εταιρείες να διακόψουν τη συνεργασία μετά τη λήξη των δράσεων του ΕΤΑ. Για να αποφευχθεί αυτό, οι δράσεις αμυντικής συνεργασίας που στηρίχθηκαν αρχικά από το ΕΤΑ και έχουν φτάσει στο στάδιο του πρωτοτύπου, με βάση κοινές, εναρμονισμένες λειτουργικές απαιτήσεις, ενδέχεται να χρειάζονται **συνεχή στήριξη στην πορεία προς την εκβιομηχάνιση.**

Οι δομές για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα εξοπλισμών και η επέκταση της λογικής του EDIRPA θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη μέγιστη αξιοποίηση των έργων που προκύπτουν από το ΕΤΑ. Επιπροσθέτως, το EDIP θα προβλέπει **επιστρεπτές επιχορηγήσεις για ειδικές δράσεις** που συνδέονται με την παραγωγή και την εμπορία πρωτοτύπων, ιδίως εκείνων που προκύπτουν από το ΕΤΑ.

Για την επιτυχή κάλυψη της «χρονικής υστέρησης εμπορίας» μετά το στάδιο E&A των συνεργατικών έργων απαιτείται επίσης να συμφωνήσουν τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη τότε επιτυγχάνεται το στάδιο του πρωτοτύπου, καθώς και σχετικά με τους όρους εξαγωγής

²⁶ Μέσα σε τρία χρόνια δρομολογήθηκαν περισσότερα από 145 έργα με 2 618 συμμετέχοντες, τα οποία αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του αμυντικού βιομηχανικού οικοσυστήματος της ΕΕ που καλύπτει επί του παρόντος ευρύ φάσμα αμυντικών δυνατοτήτων και τεχνολογιών αιχμής. Στις συνεργασίες συμμετέχουν ερευνητικοί οργανισμοί (609 συμμετοχές), ΜΜΕ (826 συμμετοχές), μεγαλύτερες οντότητες (1 113 συμμετοχές), δημόσιοι φορείς (456 συμμετοχές) και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (230 συμμετοχές) που αποτελούν από κοινού την ΕΒΤΒΑ του μέλλοντος.

των προϊόντων που αναπτύσσονται από κοινού. Λαμβάνοντας υπόψη την υπό εξέλιξη επανεξέταση της κοινής θέσης 2008/944/ΚΕΠΠΑ της ΕΕ για τον έλεγχο των εξαγωγών όπλων, η Επιτροπή, από κοινού με τον ύπατο εκπρόσωπο, επαναλαμβάνει την έκκληση²⁷ προς τα κράτη μέλη να διερευνήσουν τρόπους για τον εξορθολογισμό και τη σταδιακή περαιτέρω σύγκλιση των πρακτικών ελέγχου των εξαγωγών όπλων, προπάντων για τις αμυντικές δυνατότητες που αναπτύσσονται από κοινού. Για τον ίδιο σκοπό, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τους κανόνες ελέγχου των εξαγωγών για από κοινού αναπτυγμένες δυνατότητες.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για να διευκολύνει τις ενδοενωσιακές μεταφορές προϊόντων συνδεδεμένων με τον τομέα της άμυνας σε χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα και θα επιδιώξει να απλουστεύσει τη διαχείριση των όρων και των διαδικασιών αδειοδότησης των μεταφορών, ιδίως με τη θέσπιση ρητρών σχετικά με τις μεταφορές στο σχετικό υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης προκειμένου να περιοριστεί η προσφυγή σε πιστοποιητικά τελικού χρήστη.

Διάφορα στοιχεία εμποδίζουν επί του παρόντος την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας 2009/43/ΕΚ, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η πλήρης αξιοποίηση των σχετικών οφελών στην αμυντική αγορά. Η Επιτροπή θα προβεί, **έως το τέλος του 2025, σε αξιολόγηση της οδηγίας**, προκειμένου να αναλυθούν καλύτερα οι υφιστάμενες προκλήσεις που εμποδίζουν επί του παρόντος την αποτελεσματική εφαρμογή της.

3.3. Κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού σε επίπεδο ΕΕ

Η ανθεκτικότητα αποτελεί προϋπόθεση για την ετοιμότητα και την ανταγωνιστικότητα της ΕΒΤΒΑ.

Η ΕΕ έχει ήδη αναπτύξει εργαλεία και πλαίσια για να αυξηθούν η βιομηχανική ετοιμότητα και ανθεκτικότητα με σκοπό την αντιμετώπιση μελλοντικών καταστάσεων κρίσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του ΕΟΑ²⁸. Ωστόσο, τα κράτη μέλη είτε δεν έχουν προβλέψει τέτοια μέτρα για τη στήριξη της ΕΒΤΒΑ είτε τα εφαρμόζουν μόνο σε περιορισμένο βαθμό. Ως εκ τούτου, **θα θεσπιστεί καθεστώς ασφάλειας του εφοδιασμού σε ενωσιακή κλίμακα**, το οποίο θα εγγυάται μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και, κατ' επέκταση, θα προσφέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην ΕΒΤΒΑ και στις αλυσίδες αμυντικού εφοδιασμού της ΕΕ. Οι αλυσίδες αμυντικού εφοδιασμού της ΕΕ, παρέχοντας επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού που δεν μπορούν να προσφέρουν οι εξωτερικοί ανταγωνιστές, θα μπορούσαν να αποκομίσουν «μέρισμα εμπιστοσύνης» από τα κράτη μέλη.

3.3.1. Μεγαλύτερη ασφάλεια του εφοδιασμού για τη μεγιστοποίηση του αμυντικού δυναμικού της εσωτερικής αγοράς

Στο πλαίσιο του EDIP, η Επιτροπή προτείνει να θεσπιστεί ένα σπονδυλωτό και σταδιακό **καθεστώς ασφάλειας του εφοδιασμού της ΕΕ** για να ενισχυθούν η αλληλεγγύη και η αποτελεσματικότητα κατά τη διαχείριση εντάσεων κατά μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού ή κρίσεων ασφάλειας και να καταστεί δυνατός ο έγκαιρος εντοπισμός των πιθανών

²⁷ Ανακοίνωση σχετικά με τη συμβολή της Επιτροπής στην ευρωπαϊκή άμυνα [COM(2022) 60 final].

²⁸ Για παράδειγμα, το 2013 τα κράτη μέλη της ΕΕ ενέκριναν ρύθμιση-πλαίσιο για την ασφάλεια του εφοδιασμού. Το πλαίσιο αυτό επρόκειτο να τεθεί σε εφαρμογή μέσω της θέσπισης κωδικών δεοντολογίας ή εκτελεστικής ρύθμισης, και το 2014 εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο του ΕΟΑ κώδικας δεοντολογίας για την ιεράρχηση προτεραιοτήτων.

σημείων συμφόρησης. Προτείνονται διαφορετικά σύνολα μέτρων για την αντιμετώπιση δύο ειδών κρίσεων:

- κρίσεων εφοδιασμού, στις οποίες οι ελλείψεις μη στρατιωτικών κατασκευαστικών στοιχείων ή κατασκευαστικών στοιχείων διπλής χρήσης ή πρώτων υλών **απειλούν σοβαρά την έγκαιρη διαθεσιμότητα και προμήθεια αμυντικών προϊόντων**. Στην περίπτωση αυτή, μετά την ενεργοποίηση «κατάστασης κρίσης» από το Συμβούλιο, μια εργαλειοθήκη θα διασφαλίζει την προμήθεια των σχετικών κατασκευαστικών στοιχείων και/ή πρώτων υλών για τις αμυντικές εφοδιαστικές αλυσίδες, μέσω, μεταξύ άλλων, όπου είναι αναγκαίο και δικαιολογείται από το γενικό δημόσιο συμφέρον, της εξασφάλισης της απόδοσης προτεραιότητας στις εν λόγω προμήθειες έναντι ορισμένων ή όλων των μη στρατιωτικών προμηθειών (**παραγγελίες με διαβάθμιση προτεραιότητας**).
- κρίσεων εφοδιασμού που συνδέονται άμεσα με την ύπαρξη **κρίσης ασφάλειας** εντός της Ένωσης ή των γειτονικών της χωρών. Για την αντιμετώπιση αυτών των σεναρίων, θα πρέπει να δοθεί στο Συμβούλιο η δυνατότητα να ενεργοποιεί **δεύτερο, ανώτερο επίπεδο της κατάστασης κρίσης για να λάβει μέτρα αναγκαία και αναλογικά προς την επίλυση της κρίσης** (που θα εστιάζουν κυρίως στον εφοδιασμό με προϊόντα ειδικά σχεδιασμένα για στρατιωτική χρήση).

Για να υποστηριχθεί η αποτελεσματική, αποδοτική και αναλογική χρήση αυτού του πλαισίου κρίσεων δύο επιπέδων, η Επιτροπή προτείνει τον **προσδιορισμό και την παρακολούθηση των κρίσιμων προϊόντων για ορισμένες αμυντικές εφοδιαστικές αλυσίδες**, οι οποίες θα καθοριστούν από κοινού με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του συμβουλίου αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας.

Βάσει του πλαισίου που είναι επί του παρόντος διαθέσιμο σε άλλους τομείς, καθώς και των βασικών στρατηγικών δραστηριοτήτων του ΕΟΑ, ο προσδιορισμός και η παρακολούθηση θα βασίζονται πρωτίστως σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες και, μόνο όπου απαιτείται, σε δεδομένα που παρέχονται από επιχειρήσεις (με την επιφύλαξη των εγγυήσεων εθνικής ασφάλειας των κρατών μελών).

3.3.2. Διευκόλυνση της στρατηγικής αποθεματοποίησης και ελαχιστοποίηση των κινδύνων της

Για την περαιτέρω ελαχιστοποίηση των κινδύνων για την ασφάλεια του εφοδιασμού της EBTBA, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο, ως μακροπρόθεσμο στόχο, **χρηματοδότησης της στρατηγικής αποθεματοποίησης από τη βιομηχανία βασικών κατασκευαστικών στοιχείων**, όπως ηλεκτρονικά κατασκευαστικά στοιχεία και πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται εγκάρσια σε αμυντικά συστήματα²⁹. Η δημιουργία τέτοιων αποθεμάτων θα καταστήσει δυνατή τη μείωση του κόστους, σε περίπτωση μεγάλων παραγγελιών, και θα επιτρέψει τη συγκράτηση του πληθωρισμού των τιμών που προκύπτει από την αύξηση της ζήτησης κατά τη διάρκεια κρίσης.

Στο πλαίσιο του EDIP, η Επιτροπή προτείνει μια **προκαταρκτική πιλοτική δοκιμή μικρής κλίμακας**, επιτρέποντας τη στήριξη της στρατηγικής αποθεματοποίησης. Το εν λόγω σύστημα θα συμπληρώσει τον μηχανισμό ιεράρχησης προτεραιοτήτων σε περιόδους κρίσης, διασφαλίζοντας ότι ο μηχανισμός αυτός θα συνεχίσει να χρησιμοποιείται ως έσχατη λύση. Εν προκειμένω, θα μπορούσαν επίσης να ληφθούν υπόψη οι υπό εξέλιξη

²⁹ Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο χρήσης των εργαλείων που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο του κανονισμού για τις κρίσιμες πρώτες ύλες [COM(2023) 160].

εργασίες για μέτρα ανθεκτικότητας και ετοιμότητας στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0, μεταξύ άλλων μέσω των υφιστάμενων έργων της PESCO για τη στρατιωτική κινητικότητα και ενός δικτύου κόμβων υλικοτεχνικής υποστήριξης.

3.3.3. Εκ των προτέρων προσδιορισμός και αντιμετώπιση των πλέον στρατηγικών εξαρτήσεων

Οι υπερβολικές εξαρτήσεις από τεχνολογίες που είναι κρίσιμες για τον αμυντικό τομέα παρεμποδίζουν την ελευθερία δράσης των ενόπλων δυνάμεων των κρατών μελών και έχουν δυνητικά αρνητικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα της EBTBA, λόγω των σχετικών περιορισμών.

Η Επιτροπή έχει ήδη συστήσει το **παρατηρητήριο της ΕΕ για τις κρίσιμες τεχνολογίες**³⁰ το οποίο προσδιορίζει τις εξαρτήσεις και αναπτύσσει τεχνολογικούς χάρτες πορείας για τον μετριασμό τους. Η πρώτη διαβαθμισμένη έκθεσή της παραδόθηκε μόλις στα κράτη μέλη. Η περαιτέρω ανάπτυξη του παρατηρητηρίου θα επιτρέψει τον ταχύτερο προσδιορισμό των εξαρτήσεων και την παρακολούθηση των αλυσίδων εφοδιασμού και θα οδηγήσει σε επισκόπηση των κρίσιμων σημείων. Μέχρι σήμερα έχουν ξεκινήσει εργασίες με ένα υποσύνολο ηλεκτρικών, ηλεκτρονικών και ηλεκτρομηχανικών κατασκευαστικών στοιχείων που βασίζονται σε ημιαγωγούς και τεχνολογιών αυτόνομων συστημάτων.

Παράλληλα, θα επιδιωχθεί η γόνιμη αλληλεπίδραση μεταξύ των προγραμμάτων εργασίας άλλων ενωσιακών μέσων, όπως το ETA και η πρωτοβουλία «Μικροκυκλώματα για την Ευρώπη», προκειμένου να μετριαστούν οι εξαρτήσεις που προσδιορίζονται και να διασφαλιστεί ότι η EBTBA έχει στη διάθεσή της αμυντική βιομηχανική τεχνολογία γενικής εφαρμογής και προϊόντα, όπως αξιόπιστα μικροκυκλώματα, για τη στήριξη της ετοιμότητάς της.

Η Επιτροπή στηρίζει επίσης τα κράτη μέλη της ΕΕ, ιδίως τις περιφερειακές και τοπικές αρχές τους, μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης³¹, παρέχοντας εξατομικευμένη τεχνική υποστήριξη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων με σκοπό την προώθηση της οικονομικής και τεχνολογικής ασφάλειας και της ανταγωνιστικότητας και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αλυσίδων εφοδιασμού στα κράτη μέλη.

Μελλοντική πορεία:

Για να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα με βάση μια EBTBA με υψηλότερο βαθμό ανταπόκρισης σε όλους τους χρονικούς ορίζοντες, η Επιτροπή:

- προτείνει να **επεκταθεί, στο πλαίσιο του EDIP, η λογική παρέμβασης του ASAP**, πέραν των πυρομαχικών και των πυράλλων, και να συμπληρωθεί με την ανάπτυξη **εγκαταστάσεων «σε μόνιμη ετοιμότητα»** και την πιθανή **αναπροσαρμογή της χρήσης μη στρατιωτικών γραμμών παραγωγής**·
- θα σχεδιάσει, μαζί με τον ύπατο εκπρόσωπο και τα κράτη μέλη, πρόταση πολιτικής για τη **στήριξη της παραγωγής δρόνων** εντός της ΕΕ ή, ενδεχομένως, από κοινού με την Ουκρανία, με την κινητοποίηση των σχετικών μέσων·
- προτείνει, στο πλαίσιο του EDIP, τη δημιουργία **ταμείου για την επιτάχυνση του μετασχηματισμού των αλυσίδων αμυντικού εφοδιασμού (FAST)**. Αυτό

³⁰ Χάρτης πορείας σχετικά με τις κρίσιμες τεχνολογίες για την ασφάλεια και την άμυνα, Στρασβούργο [COM(2022) 61 final της 15.2.2022].

³¹ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_el

το νέο χρηματοδοτικό μέσο θα στηρίζει τις ΜΜΕ μέσω χρηματοδότησης με δανειακά και/ή ίδια κεφάλαια·

- θα παρέχει **συνεχή στήριξη για την εκβιομηχάνιση** των αμυντικών συνεργατικών δράσεων που υποστηρίχθηκαν αρχικά από το ΕΤΑ, μέσω επιστρεπτέων επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του EDIP·
- προτείνει να θεσπιστεί ένα σπονδυλωτό και σταδιακό **καθεστώς ασφάλειας του εφοδιασμού της ΕΕ** για να ενισχυθούν η αλληλεγγύη και η αποτελεσματικότητα κατά τη διαχείριση εντάσεων κατά μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού ή κρίσεων ασφάλειας και να καταστεί δυνατός ο έγκαιρος εντοπισμός των πιθανών σημείων συμφόρησης.

Η ΕΕ:

- θα ανοίξει **Γραφείο Καινοτομίας στο Κίεβο** για να εξασφαλιστεί η σύναψη σχέσεων μεταξύ των νεοφυών επιχειρήσεων και των φορέων καινοτομίας της Ένωσης, αφενός, και της βιομηχανίας και των ενόπλων δυνάμεων της Ουκρανίας, αφετέρου.

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΔΟΞΙΑΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Για να μπορέσει η παρούσα στρατηγική να επιτύχει τον στόχο της και να υλοποιηθεί η νέα φιλοδοξία για αμυντική βιομηχανική ετοιμότητα σε επίπεδο ΕΕ, θα πρέπει να συνοδεύεται από γενναία αύξηση της χρηματοδότησης, ανάλογη με την πρόκληση που αντιμετωπίζουμε.

Η πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του EDIP μαζί με την παρούσα στρατηγική περιλαμβάνει **προϋπολογισμό ύψους 1,5 δις. EUR** για επενδύσεις στην αμυντική βιομηχανική ετοιμότητα της ΕΒΤΒΑ.

Ο προϋπολογισμός αυτός θα πρέπει να συμπληρωθεί με πρόσθετα ποσά για την ανάπτυξη της ουκρανικής DTIB και τη στενότερη ολοκλήρωσή της με την ΕΒΤΒΑ και την αγορά αμυντικού εξοπλισμού της Ένωσης. Επίσης, προκειμένου να καλυφθούν οι άμεσες αμυντικές ανάγκες της Ουκρανίας απαιτείται πρόσθετη χρηματοδότηση για την προμήθεια στρατιωτικού υλικού προς στήριξη της άσκησης του δικαιώματός της στη νόμιμη άμυνα. Εάν το Συμβούλιο εκδώσει απόφαση ΚΕΠΠΑ δυνάμει του άρθρου 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) κατόπιν πρότασης του ύπατου εκπροσώπου για τη μεταφορά στην Ένωση των έκτακτων ταμειακών υπολοίπων των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων τα οποία προέρχονται από τα απροσδόκητα και έκτακτα έσοδα από τα ακινητοποιημένα κρατικά περιουσιακά στοιχεία της Ρωσίας, η εν λόγω πρόσθετη στήριξη θα μπορούσε να αντληθεί από τα έσοδα αυτά, σύμφωνα με τους στόχους της ΚΕΠΠΑ της Ένωσης. Σε περίπτωση που καταστούν διαθέσιμοι οι εν λόγω πρόσθετοι πόροι, θα μπορούσαν δυνητικά να αυξήσουν τη χρηματοδοτική ικανότητα του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη, για την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού προς στήριξη της Ουκρανίας, ή οποιουδήποτε άλλου μέσου της Ένωσης. **Με άλλα λόγια, για τον σκοπό αυτόν θα απαιτηθεί η χρήση των απροσδόκητων κερδών των δεσμευμένων ρωσικών περιουσιακών στοιχείων για την από κοινού αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού για την Ουκρανία.**

Εάν και όποτε το επιτρέψουν οι άμεσες αμυντικές ανάγκες της Ουκρανίας, ορισμένα ποσά θα μπορούσαν επίσης να αντληθούν από τα εν λόγω έκτακτα ταμειακά υπόλοιπα για τους σκοπούς της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της ουκρανικής DTIB, με

βάση τις διατάξεις της πρότασης κανονισμού για τη θέσπιση του EDIP, καθώς και για την κάλυψη των γενικών δημοσιονομικών αναγκών της Ουκρανίας για ανάκαμψη και ανασυγκρότηση.

Ο προϋπολογισμός αυτός, δεδομένης της κλίμακας των προσπαθειών που απαιτούνται για τη διασφάλιση της αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας σε ολόκληρη την Ένωση, πρέπει να θεωρηθεί γέφυρα —περιορισμένης κλίμακας— προς το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Δεδομένου ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη στον τομέα της ασφάλειας δεν είναι πιθανό να εκλείψουν, είναι σημαντικό **το επόμενο ΠΔΠ να περιλαμβάνει φιλόδοξο χρηματοδοτικό κονδύλιο για την άμυνα** με σχετικούς προϋπολογισμούς για τα διάδοχα προγράμματα τόσο του ΕΤΑ όσο και του EDIP για την περίοδο από το 2028 και μετά.

Για την υλοποίηση της παρούσας στρατηγικής είναι αναγκαίο να ανανεωθεί η φιλοδοξία στο τρέχον ΠΔΠ μέσω του EDIP και να ενισχυθεί ο προϋπολογισμός για τη στήριξη των αμυντικών βιομηχανιών για το επόμενο ΠΔΠ. Ωστόσο, δεδομένης της αλλαγής της προσέγγισης σχετικά με την ασφάλεια ως αποτέλεσμα της απότομης αύξησης των περιφερειακών και παγκόσμιων απειλών, οι οποίες αποτελούν δυνητικά υπαρκτά προκλήσεις ασφάλειας για την Ένωση και τα κράτη μέλη της, και λόγω του γεγονότος ότι το επόμενο ΠΔΠ θα ξεκινήσει μόλις το 2028, είναι αναγκαίο να δρομολογηθεί συζήτηση για την ποσοτικοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών της ΕΕ για την επίτευξη αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας η οποία θα είναι ανάλογη μ' αυτήν την αλλαγή της προσέγγισης σχετικά με την ασφάλεια, καθώς και για τον τρόπο διασφάλισης ανάλογης επαρκούς χρηματοδότησης. Για τον σκοπό αυτόν, απαιτείται κοινή διερεύνηση με τα κράτη μέλη, σε σύντομο χρονικό πλαίσιο, προκειμένου να αξιολογηθούν οι ανάγκες και οι επιλογές για να δοθεί ώθηση μέσω των διαθέσιμων μέσων, π.χ. μέσω ενός οικονομικά ενισχυμένου EDIP και EME, σε κοινές αμυντικές συμβάσεις μεγάλης κλίμακας για την Ουκρανία και τα κράτη μέλη, στη μαζική και ταχύτερη βιομηχανική εντατικοποίηση της αμυντικής βιομηχανικής βάσης της ΕΕ και στη δρομολόγηση αμυντικών εμβληματικών έργων για την προστασία της απρόσκοπτης πρόσβασης στους διαφιλονικούμενους τομείς της ΕΕ.

5. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑΣ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΜΕΤΑΞΥ ΑΛΛΩΝ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

Η ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία συμβάλλει καθοριστικά στην ανθεκτικότητα, στην ασφάλεια και στην κοινωνική βιωσιμότητα. Δεν πρόκειται να επιτευχθεί οικονομική ευημερία χωρίς ειρήνη στην ήπειρο και ο ρόλος της EBTBA στο πλαίσιο αυτό πρέπει να αναγνωριστεί πλήρως στο κανονιστικό περιβάλλον και στις πολιτικές της Ένωσης. Η EBTBA αποτελεί επίσης ένα ενιαίο και κρίσιμο αεροδιαστημικό και αμυντικό οικοσύστημα, του οποίου οι βασικοί παράγοντες συμβάλλουν επίσης σε τεχνολογίες που βρίσκονται στον πυρήνα της πράσινης μετάβασης.

Ως εκ τούτου, έχει καίρια σημασία να διασφαλιστεί ότι το επίπεδο πρόσβασης της EBTBA σε χρηματοδότηση είναι ανάλογο με το επίπεδο των απαιτούμενων επενδύσεων και ότι η EBTBA λειτουργεί στο κατάλληλο ρυθμιστικό περιβάλλον και είναι επαρκώς ελκυστική για τις νέες γενιές και τα πλέον ταλαντούχα άτομα.

5.1. Διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση

Η διασφάλιση επαρκούς πρόσβασης σε χρηματοδότηση και η μόχλευση δημόσιων επενδύσεων για τον αμυντικό τομέα της ΕΕ έχουν ζωτική σημασία δεδομένης της επιτακτικής ανάγκης τόνωσης των επενδύσεων σ' αυτό το οικοσύστημα. Επομένως, είναι

απαραίτητη η συμμετοχή του χρηματοπιστωτικού τομέα. Για να επιτευχθεί αυτό, η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού, κατά περίπτωση, θα συνεργαστούν με τα κράτη μέλη, τη βιομηχανία και τον χρηματοπιστωτικό τομέα για τη βελτίωση της πρόσβασης της ΕΒΤΒΑ τόσο σε ιδιωτική όσο και σε δημόσια χρηματοδότηση.

5.1.1. Πρόσβαση σε ιδιωτική χρηματοδότηση

Η ΕΒΤΒΑ αντιμετωπίζει επίμονα εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, και ιδίως σε ιδιωτική χρηματοδότηση. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη της Επιτροπής³², οι ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον αμυντικό τομέα αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση σε σύγκριση με τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε άλλους τομείς. Κατά την περίοδο 2021-2022 τα δύο τρίτα των εταιρειών των οποίων ζητήθηκε η γνώμη επέλεξαν να μην αναζητήσουν χρηματοδότηση από ίδια κεφάλαια και σχεδόν το 50 % αυτών επέλεξαν να μην αναζητήσουν χρηματοδότηση με δανειακά κεφάλαια, κάτι που έρχεται σε έντονη αντίθεση με τον μέσο όρο του 6,6 % των ΜΜΕ στην ΕΕ κατά την ίδια περίοδο.

Προκειμένου να ενισχυθεί η πρόσβαση του τομέα σε χρηματοδότηση, η Επιτροπή και ο ΕΟΑ, από κοινού με τα κράτη μέλη, θα αναλάβουν την πρωτοβουλία να προσεγγίσουν τις τράπεζες και τους επενδυτές για την έναρξη **διαλόγου υψηλού επιπέδου** με σκοπό τη συζήτηση της εντατικοποίησης της συμμετοχής τους, τον προσδιορισμό των δυσκολιών και την εξεύρεση τρόπων τόνωσης της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα για τη στήριξη των αμυντικών επενδύσεων.

Η προθυμία των οικονομικών παραγόντων να συνεργαστούν με την αμυντική βιομηχανία φαίνεται να επηρεάζεται από τις ιδιαιτερότητες της αμυντικής αγοράς (συμπεριλαμβανομένων της πολυπλοκότητας των προμηθειών ή των δυσκολιών τους να αξιολογήσουν τις ακριβείς επιπτώσεις των υφιστάμενων διεθνών συμβάσεων για τα όπλα) ή από τις παραδοχές σχετικά με τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση (ΠΚΔ) παράγοντες.

Σύμφωνα με το πλαίσιο βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ, **κανένας κανόνας της ΕΕ ή σχεδιαζόμενος κανόνας της ΕΕ δεν εμποδίζει τις ιδιωτικές επενδύσεις στην αμυντική βιομηχανία**. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών, κατά περίπτωση, θα παράσχουν καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή του πλαισίου βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ στον τομέα της άμυνας. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τον ΕΟΑ, θα ενισχύσει τον διάλογο μεταξύ του αμυντικού και του χρηματοπιστωτικού τομέα και θα συμβάλει στη στήριξη της βιομηχανίας για την αύξηση της διαφάνειας. Η Επιτροπή θα εργαστεί επίσης για την καλύτερη αναγνώριση της κυριαρχίας, της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας της ΕΕ, ιδίως εντός του πλαισίου βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ. Το δίκτυο κυβερνητικών εμπειρογνομόνων για τους ΠΚΔ, το οποίο διαχειρίζεται ο ΕΟΑ, αποτελεί παράδειγμα πλατφόρμας στο πλαίσιο της οποίας θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω αυτή η αμοιβαία κατανόηση και εμπιστοσύνη. Ειδικότερα, το εν λόγω φόρουμ θα πρέπει να ενισχύσει τις διασυνδέσεις μεταξύ των υπουργείων άμυνας των κρατών μελών και του χρηματοπιστωτικού τομέα.

³² «Access to equity financing for European defence SMEs» (Πρόσβαση των ευρωπαϊκών αμυντικών ΜΜΕ σε χρηματοδότηση από ίδια κεφάλαια), https://defence-industry-space.ec.europa.eu/study-results-access-equity-financing-european-defence-smes-2024-01-11_en.

Με τον τρόπο αυτόν θα καταστεί δυνατή η ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων για τον μετριασμό των σημερινών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η αμυντική βιομηχανία όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, δεδομένου ότι οι συνέργειες μεταξύ θεσμικών φορέων και ιδιωτικών φορέων στις κεφαλαιαγορές έχουν προσδιοριστεί ως κρίσιμης σημασίας στο πλαίσιο αυτό.

Πλαίσιο 5: Αμυντική βιομηχανία και πλαίσιο βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ

Η αμυντική βιομηχανία της Ένωσης συμβάλλει καθοριστικά στην ανθεκτικότητα και την ασφάλεια της Ένωσης και, ως εκ τούτου, στην ειρήνη και την κοινωνική βιωσιμότητα. Με βάση τα ανωτέρω, το **πλαίσιο βιώσιμης χρηματοδότησης** της ΕΕ συνάδει πλήρως με τις προσπάθειες της Ένωσης να διευκολύνει την επαρκή πρόσβαση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας σε χρηματοδότηση και επενδύσεις. **Δεν επιβάλλει κανέναν περιορισμό στη χρηματοδότηση του αμυντικού τομέα.**

Οι κανόνες της ΕΕ για τις γνωστοποιήσεις και τις προτιμήσεις βιωσιμότητας εφαρμόζονται οριζόντια σε όλους τους κλάδους παραγωγής και δεν ξεχωρίζουν κανέναν τομέα. Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή δεν έχει εκδώσει κανενός είδους «κοινωνική ταξινομία» ούτε σχεδιάζει να το πράξει. Με εξαίρεση τα όπλα που υπόκεινται σε απαγορεύσεις από διεθνείς συμβάσεις που έχουν υπογράψει τα κράτη μέλη —τα οποία, ως εκ τούτου, θεωρούνται από την ΕΕ μη συμβατά με την κοινωνική βιωσιμότητα—, **η αμυντική βιομηχανία ενισχύει τη βιωσιμότητα**, δεδομένης της συμβολής της στην ανθεκτικότητα, την ασφάλεια και την ειρήνη.

Ομοίως, το γεγονός ότι συγκεκριμένες αμυντικές βιομηχανικές δραστηριότητες δεν έχουν συμπεριληφθεί μέχρι στιγμής στην περιβαλλοντική ταξινομία της ΕΕ **δεν προδικάζει τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των αμυντικών βιομηχανιών και, κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να επηρεάζει την πρόσβασή τους σε χρηματοδότηση.**

5.1.2. Πλήρης αξιοποίηση των υφιστάμενων οριζόντιων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ

Καταρχήν, η EBΤΒΑ μπορεί ήδη να επωφεληθεί από τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, τα οποία υλοποιούνται μέσω του InvestEU. Ωστόσο, οι τρέχουσες δανειοδοτικές πολιτικές των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών φορέων που υλοποιούν το InvestEU, συμπεριλαμβανομένων του Ομίλου ΕΤΕπ και των εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών και ιδρυμάτων, καθώς και των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αποτελούν **σημαντικό εμπόδιο στην αξιοποίηση των εν λόγω χρηματοδοτικών μέσων**, πέρα από τη δυνητική χρηματοδότηση τεχνολογιών διπλής χρήσης, για τη στήριξη του τομέα.

Αυτό καταδεικνύεται από την αδυναμία υλοποίησης του «Ταμείου Εντατικοποίησης» του ASAP. Επομένως, **η τροποποίηση των δανειοδοτικών πολιτικών τους, και ιδίως της δανειοδοτικής πολιτικής του Ομίλου ΕΤΕπ, είναι αναγκαία και σημαντική προτεραιότητα** για να διασφαλιστεί ότι ο αμυντικός τομέας **έχει πρόσβαση στα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ και μπορεί να επωφεληθεί πλήρως από αυτά.** Η τροποποίηση αυτή θα έχει επίσης θετικά αλυσιδωτά αποτελέσματα, καθώς θα στείλει σημαντικό θετικό μήνυμα στη χρηματοπιστωτική αγορά και στις ιδιωτικές τράπεζες.

Επιπροσθέτως, η ΕΕ πρέπει να μεγιστοποιήσει τις ευκαιρίες που προσφέρουν οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα μεταξύ χρηματοδοτικών μέσων και επιχορηγήσεων. Το μελλοντικό ΠΔΠ θα πρέπει, στο πλαίσιο αυτό, να επιδιώξει την περαιτέρω βελτιστοποίηση των συνεργειών μεταξύ των μέσων της ΕΕ, όπως αναφέρεται στη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής σχετικά με τις επιλογές για την τόνωση των επενδύσεων

στην Ε&Α για τεχνολογίες με δυνατότητα διπλής χρήσης³³. Δεδομένου ότι επί του παρόντος βρίσκεται σε εξέλιξη η δημόσια διαβούλευση για τη Λευκή Βίβλο, το περιεχόμενο της παρούσας στρατηγικής δεν θίγει τις μελλοντικές δράσεις της Επιτροπής στον τομέα αυτόν. Στο πλαίσιο της τρέχουσας δομής, είναι ήδη δυνατό να αξιοποιηθεί η άμυνα ταχύτερους κύκλους μη στρατιωτικής καινοτομίας, κατά περίπτωση, και αντιστρόφως, λαμβανομένου υπόψη ότι ορισμένες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται σε αμυντικές πλατφόρμες έχουν δυνατότητα διπλής χρήσης.

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού καλούν τα διοικητικά όργανα του Ομίλου ΕΤΕπ και ιδίως το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕπ να προσαρμόσουν τις σχετιζόμενες με την άμυνα εξαιρέσεις από τις δανειοδοτικές πολιτικές του Ομίλου ΕΤΕπ, σύμφωνα με τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και το εφαρμοστέο δίκαιο. Με τον τρόπο αυτόν θα μπορέσει η ΕΤΕπ να υποστηρίξει την παραγωγή στρατιωτικού εξοπλισμού και γενικότερα την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία, όπως ζήτησε πρόσφατα και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο³⁴. Η επίτευξη συμφωνίας για τον κοινό ορισμό των «τεχνολογιών διπλής χρήσης» μεταξύ της Επιτροπής και του Ομίλου ΕΤΕπ, με βάση τη στρατηγική πρωτοβουλία για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και τον μηχανισμό μετοχικού κεφαλαίου στον τομέα της άμυνας, θα μπορούσε να συμβάλει στην προώθηση κοινών επενδύσεων σε τεχνολογίες, προϊόντα και υποδομές με δυνατότητα διπλής χρήσης.

Ωστόσο, το βήμα αυτό, παρότι θα ήταν ευπρόσδεκτο, **δεν θα είναι αρκετό**. Η ΕΤΕπ, σύμφωνα με την εντολή της που απορρέει από το άρθρο 309 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβάλλει στην ισόρροπη και απρόσκοπτη ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς για το συμφέρον της Ένωσης. Η αμυντική βιομηχανία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εσωτερικής αγοράς. Για να καλυφθούν οι χρηματοδοτικές ανάγκες του τομέα και να καταστεί δυνατή η πλήρης κινητοποίηση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του InvestEU, για τη στήριξη της αμυντικής ετοιμότητας, **η ΕΤΕπ θα πρέπει να λάβει κατά το τρέχον έτος όλα τα αναγκαία μέτρα³⁵ για την επανεξέταση της δανειοδοτικής πολιτικής της και την προσαρμογή της σύμφωνα με τις τρέχουσες προτεραιότητες πολιτικής και τις αντικειμενικές ανάγκες**. Οι δημόσιοι οικονομικοί φορείς των κρατών μελών καλούνται να πράξουν το ίδιο.

³³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Λευκή βίβλος σχετικά με τις επιλογές για την ενίσχυση της στήριξης της έρευνας και της ανάπτυξης στον τομέα των τεχνολογιών με δυνατότητα διπλής χρήσης, Βρυξέλλες [COM(2024) 27 final της 24.1.2024].

³⁴ Βλ. ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2024, σχετικά με τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων — ετήσια έκθεση 2023 (2023/2229(INI)). Ειδικότερα, η έκθεση «καλεί την ΕΤΕπ να αυξήσει την υποστήριξή της για τη στρατηγική πρωτοβουλία για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, ιδίως προκειμένου να συμβάλει στη συνεχιζόμενη στήριξη της Ουκρανίας· καλεί την ΕΤΕπ να μεταρρυθμίσει τον οικείο κατάλογο επιλεξιμότητας ώστε να μην αποκλείονται πλέον από τη χρηματοδότηση της ΕΤΕπ τα πυρομαχικά και ο στρατιωτικός εξοπλισμός που υπερβαίνουν τις εφαρμογές διπλής χρήσης».

³⁵ Π.χ. τυχόν απαραίτητα προπαρασκευαστικά μέτρα, όπως αναλύσεις της αγοράς.

5.1.3. Πλήρης ενσωμάτωση της άμυνας και της ασφάλειας ως στρατηγικού στόχου της σχετικής ενωσιακής χρηματοδότησης και των ενωσιακών προγραμμάτων

Η ΕΒΤΒΑ θα πρέπει να επωφεληθεί πλήρως από την ενωσιακή χρηματοδότηση που προορίζεται για την τεχνολογική και βιομηχανική ανάπτυξη, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των **ταμείων της πολιτικής συνοχής**, κυρίως του ΕΤΠΑ³⁶, του ΕΚΤ+³⁷ (π.χ. για τις δεξιότητες), του Ταμείου Συνοχής (π.χ. για τις μεταφορές) και του InvestEU, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό συνάδει με τους αντίστοιχους στόχους των προγραμμάτων και των πολιτικών. Παρότι η αμυντική βιομηχανία είναι ήδη επιλέξιμη στο πλαίσιο αυτών των μέσων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο ισχυρότερης κατεύθυνσης των κονδυλίων της ΕΕ που τελούν υπό επιμερισμένη διαχείριση προς τον τομέα, όπου αυτό στηρίζει την περιφερειακή ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα, ώστε να αντικατοπτρίζεται ο εξέχων ρόλος της ως προτεραιότητας της Ένωσης και ως καθοριστικού παράγοντα συμβολής στη σταθερότητα και στην ασφάλεια της Ένωσης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να συμπεριλάβει ή να διατηρήσει την **αμυντική ετοιμότητα, την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα ως ρητό στρατηγικό στόχο στο πλαίσιο μελλοντικών σχετικών προγραμμάτων της ΕΕ**, ώστε να διασφαλιστεί ότι αυτά στηρίζουν πλήρως την ΕΒΤΒΑ και ότι οι εταίροι υλοποίησης και οι ενδιαμέσσοι φορείς (στην περίπτωση της έμμεσης διαχείρισης) δεν αντιμετωπίζουν εμπόδια στην επίτευξη των εν λόγω στόχων.

5.2. Διασφάλιση της λειτουργίας της ΕΒΤΒΑ σε κατάλληλο ρυθμιστικό περιβάλλον

Η ΕΒΤΒΑ θα πρέπει να μπορεί να λειτουργεί σε κατάλληλο ρυθμιστικό περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτόν, **τα αμυντικά ζητήματα πρέπει να ενσωματωθούν στις πολιτικές της ΕΕ**. Οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις των πρωτοβουλιών της Ένωσης στην ΕΒΤΒΑ θα πρέπει να προσδιοριστούν και να μετριαστούν το συντομότερο δυνατόν. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα **συμπεριλάβει στις πρωτοβουλίες της ζητήματα αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας**, σε συστηματικότερη βάση και κατά περίπτωση. Επιπλέον, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού, θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και την ΕΒΤΒΑ για τα θέματα αυτά, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες που διευκολύνονται από τον ΕΟΑ σε τομείς όπως ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH)³⁸ και η πρωτοβουλία για τον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ουρανό (SES).

Λόγω της εξελισσόμενης κατάστασης στον τομέα της ασφάλειας, η Επιτροπή πρέπει επίσης να εξετάσει τη μείωση των διοικητικών χρόνων διεκπεραίωσης, διασφαλίζοντας παράλληλα τον αναγκαίο βαθμό χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Η αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού του 2024 θα επιτρέψει στην Ένωση να λάβει τα αναγκαία μέτρα υπό συνθήκες έκτακτης ανάγκης για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας.

³⁶ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

³⁷ Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+.

³⁸ Συμπεριλαμβανομένης της συνεχούς συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων.

5.3. Βελτίωση της ελκυστικότητας του αμυντικού τομέα για τις νέες γενιές και τα πλέον ταλαντούχα άτομα

Οι επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό και στις δεξιότητές τους έχουν καιρική σημασία για τη συνεχή προσαρμογή στις αναδυόμενες τεχνολογίες και για την προσέλκυση και διατήρηση των ταλέντων στον τομέα. Η ΕΕ στηρίζει τα κράτη μέλη και διευκολύνει τις συμπράξεις με σκοπό τη συνεργασία για την κατανόηση των σημερινών και των μελλοντικών αναγκών του τομέα σε δεξιότητες (π.χ. μέσω του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τις Δεξιότητες).

Οι επικρατούσες ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην αμυντική βιομηχανία έχουν τις ρίζες τους στις υποεπενδύσεις του παρελθόντος σε νέα αμυντικά προγράμματα και στην έλλειψη ελκυστικότητας του τομέα, καθώς και στην περιορισμένη κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και στη γήρανσή του. Παρότι η κατανόηση και ο μετριασμός των αρνητικών αντιλήψεων όσον αφορά την αμυντική βιομηχανία έχουν κομβική σημασία για τη βελτίωση της ελκυστικότητας του τομέα, μεταξύ άλλων και για ένα διαφοροποιημένο εργατικό δυναμικό, απαιτούνται περαιτέρω δράσεις από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για να μπορέσει να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των ανθρώπινων πόρων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της εξάλειψης των έμφυλων στερεοτύπων. Για τον σκοπό αυτόν, το επικείμενο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ θα έχει ως στόχο την εξάλειψη των εμποδίων για τη βιώσιμη ανάπτυξη που έχουν προκαλέσει αυτές οι ελλείψεις σε πολλούς τομείς, ώστε να καταστεί δυνατή η μελλοντική μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και, παράλληλα, να διατηρηθούν ποιοτικές θέσεις εργασίας και ένα εργατικό δυναμικό εφοδιασμένο με τις κατάλληλες δεξιότητες.

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού, επιπλέον της ενσωμάτωσης της διάστασης της άμυνας, θα **διερευνήσουν δράσεις με στόχο τη βελτίωση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και τη στήριξη της εκπαίδευσης στον τομέα της άμυνας**, κυρίως μέσω των ευκαιριών που παρέχουν τα αμυντικά βιομηχανικά προγράμματα της ΕΕ, καθώς και την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των παρόχων εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Ασφάλειας και Άμυνας.

5.4. Βοηθώντας την ΕΒΤΒΑ να συμβάλει στην πράσινη μετάβαση

Η ΕΒΤΒΑ, για να συμβάλει στην πράσινη μετάβαση και να ενισχύσει την ανθεκτικότητα και την οικονομική αποδοτικότητά της, πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειές της για να καταστήσει την παραγωγή και τα προϊόντα της πιο βιώσιμα, μειώνοντας τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και αυξάνοντας την κυκλικότητα σύμφωνα με τις πολιτικές και τις φιλοδοξίες της ΕΕ. Η κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Νέα προοπτική όσον αφορά τη σχέση κλίματος και ασφάλειας» αναγνωρίζει τη σημασία της αμυντικής βιομηχανίας στις προσπάθειες των ενόπλων δυνάμεων των κρατών μελών για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της. Υπάρχουν περαιτέρω ευκαιρίες για τη διερεύνηση συνεργειών και πιθανών τομέων συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, της βιομηχανίας και των υπηρεσιών της ΕΕ, μεταξύ άλλων όσον αφορά την καινοτομία, την ανάλυση και την τυποποίηση για τις νέες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που χρησιμοποιούνται από τον στρατιωτικό και τον ευρύτερο εμπορικό τομέα. Η εξασφάλιση της κατάλληλης προβολής και αναγνώρισης των προσπαθειών που καταβάλλει ο αμυντικός τομέας για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στη συνολική κοινωνική αποδοχή του.

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού **θα συνεχίσουν να στηρίζουν τις προσπάθειες της EBTBA για την πράσινη μετάβαση**, π.χ. μέσω των δράσεων που προτείνονται στην κοινή ανακοίνωση όσον αφορά τη σχέση κλίματος και ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων δημόσιων συμβάσεων.

Μελλοντική πορεία:

Για την ενσωμάτωση ευρωπαϊκής νοοτροπίας αμυντικής ετοιμότητας, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τον ύπατο εκπρόσωπο / επικεφαλής του Οργανισμού:

- καλεί τα διοικητικά όργανα του Ομίλου ΕΤΕπ να επανεξετάσουν κατά το τρέχον έτος τις δανειοδοτικές πολιτικές του Ομίλου ΕΤΕπ και να προσαρμόσουν τις τρέχουσες εξαιρέσεις που σχετίζονται με την άμυνα, σύμφωνα με τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και το εφαρμοστέο δίκαιο·
- θα ενισχύσει τον διάλογο μεταξύ του αμυντικού και του χρηματοπιστωτικού τομέα και θα παράσχει καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή του πλαισίου βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ.

Επιπλέον, η Επιτροπή:

- θα ενθαρρύνει την αύξηση της στήριξης της ασφάλειας, της ανθεκτικότητας και της αμυντικής ετοιμότητας μέσω των ενωσιακών χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Ο στόχος αυτός θα ληφθεί επίσης υπόψη κατά την προετοιμασία των μελλοντικών προγραμμάτων της ΕΕ.

6. ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΩ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

Η φιλοδοξία της ΕΕ για ταχεία επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθεί μέσω συμπράξεων, μεταξύ άλλων ιδίως με την Ουκρανία, καθώς και μέσω ενισχυμένης συνεργασίας με το ΝΑΤΟ, με στρατηγικούς εταίρους και με ομοϊδέατες εταίρους —Ευρωπαίους, διατλαντικούς και πέραν αυτών— και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

6.1. Ανάπτυξη όλο και πιο στενών δεσμών με την Ουκρανία

Η Ουκρανία είναι και θα είναι όλο και πιο σημαντικός εταίρος της Ένωσης στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας. Η ουκρανική DTIB, αντιμέτωπη με έναν επιθετικό πόλεμο υψηλής έντασης, χρειάστηκε να στραφεί σε ένα μοντέλο πολεμικής οικονομίας. Θα αναδειχθεί σε μία από τις κινητήριες δυνάμεις της οικονομικής ανάκαμψης της χώρας μετά τη λήξη του πολέμου και ως πεδίο δοκιμής της βιομηχανικής αμυντικής ετοιμότητας. Η στενότερη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των ουκρανικών τομέων της αμυντικής βιομηχανίας θα αποτελέσει μέρος των μελλοντικών δεσμεύσεων ασφάλειας της ΕΕ έναντι της Ουκρανίας. Ως εκ τούτου, η ουκρανική DTIB και η EBTBA θα μπορούσαν να επωφεληθούν αμοιβαία από την ενισχυμένη συνεργασία.

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού θα προωθήσουν τα ακόλουθα μέτρα.

Συμμετοχή στο ενωσιακό πρόγραμμα για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανίας:

- Για να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ της EBTBA και της ουκρανικής DTIB, το EDIP θα προσφέρει στην Ουκρανία τη δυνατότητα να συμμετέχει σε κοινές προμήθειες, και στις ουκρανικές αμυντικές εταιρείες να υποστηρίζονται στο πλαίσιο της εντατικοποίησης της βιομηχανίας τους και της συνεργασίας τους με την EBTBA.

Τόνωση της συνεργασίας μεταξύ της ουκρανικής DTIB και της EBTBA:

- Ο ΕΟΑ θα αξιοποιήσει πλήρως τον υφιστάμενο διοικητικό διακανονισμό του με την Ουκρανία και, από κοινού με τα κράτη μέλη, θα διερευνήσει το ενδεχόμενο αναθεώρησης του πεδίου εφαρμογής του μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες.
- Οι υπηρεσίες της Επιτροπής, ο ΕΟΑ και η ΕΥΕΔ θα προωθήσουν την ειδική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα πρότυπα και τα αντίστοιχα διδάγματα που αντλήθηκαν.
- Στο πλαίσιο του προτεινόμενου Ταμείου Βοήθειας για την Ουκρανία εντός του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη, η ΕΥΕΔ θα διερευνήσει επιλογές για την παροχή περαιτέρω κινήτρων για συνεργασία μεταξύ των αμυντικών βιομηχανιών της ΕΕ και της Ουκρανίας.
- Το 2024 η ΕΕ θα φιλοξενήσει φόρουμ αμυντικών βιομηχανιών ΕΕ-Ουκρανίας, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αμυντικών βιομηχανιών της Ουκρανίας και της ΕΕ.

Περαιτέρω στήριξη προς την Ουκρανία μέσω της EBTBA:

- Μέσω της πραγματοποίησης κοινών προμηθειών από την EBTBA του στρατιωτικού εξοπλισμού που θα παρέχεται στο πλαίσιο του προτεινόμενου Ταμείου Βοήθειας για την Ουκρανία εντός του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη, η αμυντική βιομηχανία της ΕΕ θα επωφεληθεί από μεγαλύτερη προβλεψιμότητα όσον αφορά τις ανάγκες προτεραιότητας της Ουκρανίας.
- Με την επιφύλαξη απόφασης του Συμβουλίου, θα μπορούσε να παρασχεθεί περαιτέρω στήριξη για την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού για την Ουκρανία μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη, η οποία θα αντληθεί από τα έκτακτα ταμειακά υπόλοιπα των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων τα οποία προέρχονται από τα απροσδόκητα και έκτακτα έσοδα από τα ακινητοποιημένα κρατικά περιουσιακά στοιχεία της Ρωσίας.
- Η ΕΥΕΔ, ο ΕΟΑ και οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα συνεχίσουν να ενημερώνουν ανά τακτά διαστήματα την ομάδα επαφής για την άμυνα της Ουκρανίας και να προωθούν την ικανότητα της EBTBA να στηρίζει περαιτέρω τις ανάγκες της Ουκρανίας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των συνασπισμών ικανοτήτων.

6.2. NATO

Σύμφωνα με τις τρεις κοινές δηλώσεις σχετικά με τη συνεργασία ΕΕ-NATO³⁹, οι ενισχυμένες συνομιλίες σε επίπεδο προσωπικού, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας διεξαγωγής ειδικού διαρθρωμένου διαλόγου με το NATO, θα μπορούσαν να καλύπτουν με σαφέστερο τρόπο δραστηριότητες και θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος που σχετίζονται με την αμυντική βιομηχανία, μεταξύ άλλων όσον αφορά την κυκλική οικονομία, τη διαλειτουργικότητα, τις βιομηχανικές πτυχές της κλιματικής αλλαγής, την τυποποίηση, τη δια-πιστοποίηση και δράσεις για την αντιμετώπιση νέων και αναδυόμενων απειλών. Για τον σκοπό αυτόν θα απαιτηθεί αυξημένη ανταλλαγή πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων διαβαθμισμένων πληροφοριών, μεταξύ του προσωπικού του NATO, αφενός, και των αρμόδιων υπηρεσιών της Επιτροπής, της ΕΥΕΔ και του ΕΟΑ, αφετέρου. Και οι δύο οργανισμοί θα πρέπει να συνεχίσουν να ανταλλάσσουν απόψεις και να διερευνούν συνέργειες και συμπληρωματικότητα των προσπαθειών στον τομέα της

³⁹ [Κοινή δήλωση ΕΕ-NATO \(8 Ιουλίου 2016\)](#); [κοινή δήλωση ΕΕ-NATO \(10 Ιουλίου 2018\)](#); [κοινή δήλωση ΕΕ-NATO \(10 Ιανουαρίου 2023\)](#).

ασφάλειας των αλυσίδων εφοδιασμού που είναι ουσιώδης για την ανάπτυξη και την παροχή δυνατοτήτων.

Η ΕΕ θα διερευνήσει επίσης τις δυνατότητες περαιτέρω ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ της ΕΥΕΔ, του ΕΟΑ, του διεθνούς προσωπικού του ΝΑΤΟ και του Οργανισμού Υποστήριξης και Προμηθειών του ΝΑΤΟ (NSPA), καθώς και μεταξύ του επιταχυντή αμυντικής καινοτομίας για τον Βόρειο Ατλαντικό (DIANA), του HEDÍ του ΕΟΑ και του EUDIS σχετικά με την καινοτομία.

6.3. Συνεργασία με στρατηγικούς και διεθνείς εταίρους για την επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας

Λόγω της διεθνοποίησης των αλυσίδων εφοδιασμού είναι ουσιαστικά αδύνατον να διατηρηθεί ο έλεγχος των πρώτων υλών και χιλιάδων κατασκευαστικών στοιχείων ενός σύνθετου συστήματος σε όλο το μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού.

Η ενίσχυση των αμοιβαία επωφελών συμπράξεων με στρατηγικούς εταίρους, διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις, μεταξύ άλλων μέσω διαλόγων για την ασφάλεια και την άμυνα, μπορεί να δώσει ώθηση στις προσπάθειες της Ένωσης για την επίτευξη αμυντικής βιομηχανικής ετοιμότητας. Η συνεργασία αυτή θα είναι ευέλικτη. Θα ποικίλλει ως προς τη μορφή, το πεδίο εφαρμογής και το είδος των συμμετεχόντων ανάλογα με τα κοινά συμφέροντα. Η συνεργασία αυτή θα πρέπει να συμβάλει στην περαιτέρω διασφάλιση των αλυσίδων εφοδιασμού, στην ενίσχυση της EBTBA και στη μείωση των στρατηγικών εξαρτήσεων της ΕΕ χωρίς να δημιουργούνται νέες (ή να διαιωνίζονται οι υφιστάμενες) εξαρτήσεις.

Επιπλέον, ο ΕΟΑ θα συνεχίσει να αξιοποιεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους υφιστάμενους διοικητικούς του διακανονισμούς, σύμφωνα με τις αρχές για τη συνεργασία με τρίτα μέρη που έχουν συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη.

Μελλοντική πορεία:

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού:

- θα διερευνήσουν μέτρα για την ενίσχυση της συμμετοχής της Ουκρανίας στα ενωσιακά προγράμματα για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανίας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του EDIP, και **της δυνατότητας της Ουκρανίας να συμμετέχει σε κοινές προμήθειες**, τη στήριξη της εντατικοποίησης της βιομηχανίας στην Ουκρανία και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της EBTBA και της ουκρανικής αμυντικής βιομηχανίας·
- στο πλαίσιο του **Ταμείου Βοήθειας για την Ουκρανία** που πρότείνει ο ύπατος εκπρόσωπος, θα εξασφαλίσουν την παροχή περαιτέρω ενωσιακής στρατιωτικής στήριξης στην Ουκρανία, κυρίως μέσω της αποστολής στην ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία σημάτων ζήτησης για την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας με σκοπό τη συνέχιση των πολεμικών προσπαθειών της Ουκρανίας μακροπρόθεσμα, καθώς και την **παροχή κινήτρων για συνεργασία μεταξύ των αμυντικών βιομηχανιών της Ευρώπης και της Ουκρανίας**·
- θα ενισχύσουν τον **διαρθρωμένο διάλογο σε επίπεδο προσωπικού με το ΝΑΤΟ** για θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος·
- θα φιλοξενήσουν **το 2024 φόρουμ αμυντικών βιομηχανιών ΕΕ-Ουκρανίας**, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αμυντικών βιομηχανιών της Ουκρανίας και της ΕΕ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Εδώ και δεκαετίες οι πολίτες της Ένωσης ζουν σε μια άνευ προηγουμένου περίοδο ειρήνης. Ωστόσο, λόγω του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, καθώς και των αυξανόμενων εντάσεων στο κατώφλι της ΕΕ, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της καλούνται να αναλάβουν τη **στρατηγική ευθύνη και να αξιοποιήσουν πλήρως την αμυντική βιομηχανία της ΕΕ** για να διαχειριστούν τις πρωτοφανείς απειλές και προκλήσεις ασφάλειας που αντιμετωπίζουν.

Η τεχνολογική πρωτοπορία και η ικανότητα διασφάλισης σε σταθερή βάση της διαθεσιμότητας αμυντικού εξοπλισμού αποτελούν προϋποθέσεις για να μπορεί η Ένωση να εγγυηθεί την αποτελεσματικότητα των ενόπλων δυνάμεων των κρατών μελών της και, κατ' επέκταση, να διατηρήσει την ειρήνη στην ήπειρο. Η παρούσα στρατηγική προτείνει φιλόδοξα μέτρα για την προώθηση και τη στήριξη του μετασχηματισμού της ΕΒΤΒΑ κατά την επόμενη δεκαετία.

Με την επέκταση και τη συμπλήρωση των υφιστάμενων εργαλείων της αμυντικής βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ και με τη σκιαγράφηση της πολιτικής, βιομηχανικής και δημοσιονομικής φιλοδοξίας που πρέπει να επιστρατευθεί για τη στήριξη της ΕΒΤΒΑ, θα της δοθεί η δυνατότητα να εκμεταλλευτεί τη βελτίωση της αποδοτικότητας μιας πραγματικά ολοκληρωμένης αμυντικής αγοράς και να απελευθερώσει το αναξιοποίητο δυναμικό των αποτελεσμάτων κλίμακας.

Με την εφαρμογή της στρατηγικής η ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία θα μπορέσει να ανταποκριθεί καλύτερα στις επείγουσες ανάγκες χωρίς να θυσιάσει το μέλλον. Από τον έγκαιρο και περισσότερο συνεργατικό σχεδιασμό των επενδύσεων έως τη μεγαλύτερη στήριξη της εκβιομηχάνισης και των κοινών αγορών· από την αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση της καινοτομίας έως τη μεγαλύτερη συνέχεια στις προσπάθειες που καταβάλλονται για την ανάπτυξη δυνατοτήτων υψηλού επιπέδου και στρατηγικών παραγόντων διευκόλυνσης· από την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού έως τη μεγαλύτερη ελευθερία δράσης, **η παρούσα στρατηγική θα λειτουργήσει ως καταλύτης για την αποκατάσταση και τη διατήρηση της ειρήνης στην ευρωπαϊκή ήπειρο.**

Η προσαρμογή της αμυντικής βιομηχανίας της Ένωσης στις τρέχουσες τάσεις στον τομέα της ασφάλειας και στις τρέχουσες τάσεις της αγοράς πρέπει να αποτελέσει ζήτημα προτεραιότητας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος / επικεφαλής του Οργανισμού είναι έτοιμοι να στηρίζουν τα κράτη μέλη στην προσπάθεια αυτή.